

الجمهورية الجزائرية الديمقراطية الشعبية
وزارة التعليم العالي والبحث العلمي
المركز الجامعي لميلة

قسم اللغة والأدب العربي

معهد الآداب و اللغات

...../UwDZIIe

شعر أحمد سحنون

دراسة موضوعاتية فنية

مذكرة مقدمة لنيل شهادة الليسانس، في اللغة والأدب العربي.
تخصص: أدب عربي.

:PftzÜe عεβIa

DžFøtsII !İljεpGa *

:DžİøøtGİİFUPİe qεqYa

p pεøžøf Nεødžw *

ğNøøøwİžpλ Qλεq *

السنة الجامعية: 2013/2012

ŁŸěš ǝŸǝ !ǎ ʔŸò !ǎ ǝžěǝ ǝǎǝ

[illegible]

Gǫ ᄒAũqłđŏĲ ŐĳKũĲt žFṖ ůDzŽ KžŁ Ālj3 ŐřũĲt + kKaǵ KHqTɔΣg ůNJaĳ ηGlvÊžĲt

"...ᐃᕈᑭᑦ ᐱᓐ ᑐᕈᕋᐅᑦ ᐱᕈᑦ ᐤᑭᐸᑦ ᐱᓐ ᙲᐅ ᐅᐅᕈᑭᑦ ᐱᓐ ᙲ

•L'ès çÿ3 ! à 7ÿ0 ! à 0zè0 aÆ0

ÀØØØΛÉÖķş ÀØØÖİ

ÇÓŦ ÄäÄŮ Ž ĚzzŦšš ŒŦšš gŦÉŦšš ÄŦŦŦş BŦšš öŮİ ÖŦ ÖŦş -ÖDZş ÄŦ !ä ÄŦİŦ
.gÄŦŦšš

ÄŦ ÄŦş ÄŦÄŦİŦŦŦ ÖDZä dn, ÇŦşş ÄŦ ÄŦè BŦšš ÖŦ ÄŦšš æÄŦèŦä BŦ ÄŦŦŦ ÄŦÄŦİŦä yÄŦŦşş
."Ŧ ÄŦŦ ŦŦäÄŦŦ" æÄŦèŦä ÄŦ ŦŦŦä

."ŦDZÄDzŦŦŦ ŦŦŦ" æÄŦèŦä ŦŦŦŦ öŦŦŦäş gŦŦŦèŦä dn, ÄŦÄŦè dn, ÖŦ BŦ
.ŦŦšš ÖŦŦšš äŦŦ ŦŦŦ ÄŦ ÄŦŦŦŦ ŦŦŦŦŦŦ ŦŦŦŦ ŦŦŦŦäş ŦŦŦšš äŦŦ BÄŦ yÄŦŦšš ÄŦÄŦŦŦŦ BŦ
.ÄŦŦŦŦ ŦŦŦŦŦ ŦŦŦŦ dn BŦšš "dnÄŦšš ŦŦŦ êşÄŦŦŦ" ÖŦ ÄŦšš ŦŦä BŦ

مقدمة

.....ηθθθθθθϑΥΞ̑.....

:ηυδζηςδζ

2P1 ἸΡ!f ὈλῖḡλῖṰf LJFG#f ΘἈ2 LJZ † ὀρσ ἈNj LJἈλῖσῖl pδζσD LJZ † ὀρσ!f LJq
2G#5Ṱf ý#f fCfἈp NjhṰPἈ lḡ2GzTṰ LJdž ýzn5 Ṱl2pIdž LJdž Njōp! Gdž ḡ#hu Njzdžkηdž †džpP! NjkGōσ
.Njzdžkηdž DnηGnjk Ōk!f Ipḡḡs!f ḡGdžZṰfἈ †fṰGṰP!f

ἈNj Gdž ḡ#f 2ἈzT!f †Ṱdžη ṰñΣσ!f †sNj2dž ΘἈ2 LJZ † ὀρσ ἈNj NjLjZ † ὀρσ!f ḲJD Gdž#
fRNj ἸṰz 2Ḳzk!f Ō5 †ōhpṰf 2ZGT!f ΥNjḡἈdž KpZḡl ppἈ ṰljpṰhuἈ NjkGōσ Ō5 ḡdžη
GdžpLjZ NjLjṰἈ lḡηkf NjhṰp Ō5 ḡzkTk Ōk!f l2ōz!f ἸṰzἈ ṰNjhṰp Ṱdžō ἸΡ!f ḡdžη!f ΣḡlσṰf
.GnjhuzT ἸRdōἈ Gnjhuf2khu ll ksō LJdž ḡdžō

LJdž pōpz!f ḡhp LJdž †l/2p Ṱσdž LJG# pI5 "LJἈλῖσῖl pδζσD" 2zT †džōl! f2ṰLjἈ
"Ōhō#2 Ḳf phzἈ " Ṱ" † ὀρσ!f Ἰ2f/zn!f 2zT!f" NjhGk# Ō5 "2T ḡlḡ pδζσdž" DznjLjōhu LJdž LJōl2f/p!f
NjhGk# Ō5 "l2Ἀ2pἈhu 2džz "ḡurōd Ἀ" † ὀρσ!f Ἰ2f/zn!f 2zT!f Ō5 †ōh2Z ḡḡurp" NjhGk# Ō5
...2ōλ# DñNj2ōzἈ "2T ḡzdž!f Ἰ2f/zn!f 2zT!f Ō5 Kḡl/2p"

†l/2p LJἈλῖσῖl pδζσD 2zT" LJfἈlḡzhu ḡlḡσhu LJἈ#ō LJṰ ḡlḡōak2f Ṱhu ḡdž! †Ṱdž#kἈ
.ḡḡηdž!f fRNj Ō5 Kḡl/2p!f f lḡ! f2ṰLj "†ōlḡ5 †ōkḡZἈurἈdž

ṰNjḡslḡ 2ZGT!f ἈNj YἈurἈdž!f fRNj 2GōkPḡ Ἰ!q ḡlḡkz5p Ōk!f ḡurōd ΥḡhuḡṰf LJōhu LJdžἈ
ḡdžz!fἈ †σT ḡlḡ!f †džñ#lḡhu Njzdžkηdž †džpP! NjkGōσ 2P1 pI5 Ṱ†ōἈl!f Njkō TPTḡhu ḡlḡ2σῖl ἸΡ!f
.ΥNjR LJdž ḡ5Ἀ2σ Υk#k DžṰpahu NjLjṰἈ LJZ Yḡ5p!fἈ σ!ḡT!f

lḡ2G#5ṰἈ LJἈλῖσῖl pδζσD †ō TPT ἸṰz 2λ#D 22zk!f ἈNj †σhu!f fRNj LJdž ḡlḡ5pNj LJG# ppἈ
ἸΡ!f Ἰ2f/zn!f ΥzT!f fRnjhu Ṱ Ἀnjlḡñ! GnjηlḡZ ḡḡurpἈ Ṱdžōp LJdž lḡzT Ō5 2njṰōḡdž ḡṰP LJdž
.2ḡdžzkḡṰf †ηōklḡ †ō2zēz 2Ἀ2Ṱ Ō5 † ὀzō

.....ηθθθθθθϑΥΞϑ.....

Nnjljdz!f Ī!q NjkG5Ůzljdz Ůzhu Ō5 †oɦu!f ĞljpĠp LJ‡! Ōlj5!f Nnjljdz!f fRNj Ğljāoɦu Ō5 ĞzɦkkĀ
.ljĠĠĠp Ğnjō5 N!ĠZ Ōk!f † ĀTlj!f pT2Ā Ů2ZĠT!f lĠōo LJZ †ōpoo!f Ō5 ŌPō2Ġk!f

Ō5 γk‡!f l2λ‡! ll!RĀ †oɦu!f fRNj! ĞljzĠljlj Ō5 l2ōλ‡ KĠhĀzT ĞljnjηfĀk D‡! Ÿ pđzo!fĀ
. †oɦu!f fRNj Ō5 ĞljzljĀk LJdz pō KpĀ!f ‡ōu LJĐ Ůq Ů Ī2Ffzη!f γpŮf

ýĀT5 †λŮλ Ī!q NljđđĠĠp d‡ D‡ljllj LJĐĠljđĐ2 †oɦu!f fRNj LJdz ljlĠljōPĀk ĪR!f 2pñj!f ‡ōloσkĀ
. †oɦu!f fRNj Ō5 Ğnjō!f Ğljđ TĀk Ōk!f NfĠĠlj!f D‡NjĐ ýĀĠljkk †đžkĠP ĞnjĀŮkkĀ Ů†đžp!dz Ğnjllhllk

ŮNjđžŮZĀ NjđžŮzkĀ Ůljp!Āđ‡! Ğljp2zk †ōo Ů2ZĠT!f lĠōo Njō5 Ğlj!ĀĠljk p!5 ýĀŮf ýT5!f ĠđĐ
Ġlj2‡R †ōĠnjlj!f Ō5Ā Ůlj2ĠlcĀ NjkG5ĀĀ Ů2ō2oσk!f l2Āλ LJdz Nj5pĀđz Ğlj!ĀĠljk Ġđ‡‡ ŌoŮ TŮf NjŮĠTljĀ
.2zTŮ! θŮ TŮf Ġf2zT l2Ůlj Ī!q Ġlj2Ůk Ġđ‡‡ ŮNjō5 KŮōp Ōk!f Ġf2Ůf D‡NjĐ

Ů2ZĠT!f Ğnj!ĀĠljk Ōk!f KĠZĀpĀđ‡!f †lj2p! ljlĠT T P p!5 ŌljĠ!f ýT5Ů! †hlllj!ĠhĀ
ŮLJĀηlj!f 2zT D‡λ Ōljōp!f 2zT!Ġh fĠpɦ l2zT Ō5 Ğnjljz D‡Ů‡k Ōk!f γōpĀđ‡!f D‡NjĐ ĞljpT2 †ōo
.KĠh llĠljdz!f 2zT f2ōPĐĀ †zōhŮ!f 2zT ŮŌđĀl!f 2zT!f ŮŌk!fR!f 2zT!f Ů Ī2Āλ!f 2zT!f

Ů†ō2zT!f †žŮ!f Ō5 KŮāđžk Ōk!fĀ †ōlj5!f †lj2p!f Njō5 Ğlj!ĀĠljk p!5 †lĠλ!f ýT5!f LJZ ĠđĐ
.†ō2zT!f l2ĀT!fĀ ŮγĀŮljŮfĀ

. †oɦu!f fRNj! ĞljzĠljlj ýŮP LJdz Ğnjō!q Ğljđ TĀk Ōk!f NfĠĠlj!f D‡NjĐ pT2ɦ Ğljāoɦu ĞljđžkPĀ
2pĠTđ‡!f lJRñj D‡NjĐ Ī2Ffzη!f γpŮf Ō5 γηf2đŽ 2pĠTđ‡ lρz ĪŮz Ğljpđžkz!f pρĀ
γηf2đ‡!f LJdz Ğnj2ōĠĀ "†ōđžŮllq KĠnjōηĀkĀ KĠlj2p" NjɦĠk‡Ā Ů"LJĀljσlj pđžođ LJfĀōp"
.l2‡Rđ‡!f 2Pċ Ō5 l2Ā‡Rđ‡!f

22Tđ‡!f RĠkllŮ! ýōzη!f 2‡T!Ġh D‡p!klj LJĐ † ŮPŮfĀ ĠĠ5Ā!f LJdz NljĐ ā2Đ 2ōPŮf Ō5Ā
.ĠljđžZ 2ōh‡!f l2ɦ TĀ NjōfĠ TljĀ NnjōηĀkĀ NjkpZĠđ‡ ĪŮz "LJĠ! D‡ōNj!f2ɦq"

12000AUE È000PÜ Ä3ÄÎöä gÄÉg

ᄒᄒᄒ ᄒᄒᄒ - 2

ÄÄHÜöä góžď dn, čÄęzn. - 4

čz ĶŸē Ÿōā ōāóēā ьŁ -6

Ä̂ Ĩ Ÿö dzYöqä öäÄ̂ Ĩ gÄT -7

(ŽŇĐƧ yǝfQ)ƧŦK#kŦ NKØƧ :ğpàŦ ĶdžĀkŦ

:=LjqlINjDŽ - 1

I2FfPbu Öh23!f Yf2!f ä2p äþoq tLjGTö! tð2Ihu þ!Ä ÜLJÄljorl L3hu LJÄljorl þdžoD ÄNj
 fRNj 2λD ÖIhu þpÄ ÜGzöu2 ýfzö Ũ ÄNjÄ NjdžD Kð5Äk Üðž1907 tLj l 12þlhu tðÜÄ *"tI!ÄÖ"
 IG5Ä þzhuÄ ÜNJKGöø 2PfÄD Ĩ!q NjLjNjR Ö5 G!GZ lþGh T Ö5 lþlI5 ĩR!f LJGljor!f fRNjÄ 2þhðž!f Džkð!f
 . NjZGur2q CĠlLj lþZ K!Äk NjdžD

QǎǒTǎ LJǒp!f ZǒP pǎǒoǎǐ qǒT!f pǒ ĨǔZǎ lǐp!fǎ pǒ ĨǔZ DǔǒǔZk!f ƏpGudǔ Ĩǔǔk "GNjǐzh
 .⁽¹⁾"tǒǔžǐ Tz tǓǐǎ ĨǔZ pǎǔkZf NǒLǐ#ǎ ŬtǐǎŬ tǒǎǐə

Gljǎf zǎĠŋkǒ Ũ lǝzǝzǎ tǝ!ǎũ tǝǎfz Ǿ5 ʏǝp zŋjũ LJZ ýŋǎ zZ ǝf ʏĠkǟ U5σ
...Ǿǟǝǝf!f Nǝ!5!fǎ tǝǝpσ!fǎ Ǿ5fǎ!fǎ tǝǝǝ!fǎ tǝǝǝp!f LJǎ!5!f LJǝ pǝǝz!f LJǝkǎ tǝjǝ l2TZ

:LjDž†Y†Nj LjDž†y† - 2

[illegible]

ႁፅጥ!f Džnjljđž †!ĀŦhu ᄃdžZ Ljh ŎŹZ †ōĀfz ႁĀōጥ Ljdž pōpz!f pō ĪŹZ ᄆĴǺzp Īİk Gdž†
 .DžNjZōǻĀ "ÖLjGdžλz!f ‖Ǻzhudž Ljh Yf phz" ႁፅጥ!fǻ Ü"Ŋfhzpz!f pdžσdž"

Hljl Izdž yÄÜ Njhu Ĩlk!f ĩR!f Öljöpf!f ӨŭTŮf pfz ΣöpGhu Ljhvf tđžžz!Ghu LJÄljσl zlakÄ
 LJdž Kz!GŮ fRĞdž :NJ!fđlhu ÖljzöGhu5 Σđňdž yÄD Njhu Öljzđžŋ" :LJÄljσl yÄlŏ ll!R Ö5Ä ÜDž1936

* تبعد عن مقر ولاية بسكرة بحوالي خمسين كيلومتر (50 كلم)
(1) محمد بوزواوي: معجم الأدباء والعلماء المعاصرين، الدار الوطنية للكتاب درارية، الجزائر، 2009، ص 313.

(ՅՆՈՒՄ ՄՅԻՉ) ԵՐԱՅԻՐ ԴՆՈՒՄ :թրատ ԿճԱԿՏ

ՇՆՈՒՄ ԿԻՒ Ի ծո շԲԶԵՆԻՒ ԳՆԻՍ ԿՅԺ ՕԿԻՒ ԿՍԲԺԺԻՒ ԶՈՒԲԺ ՕՏ ԿՍՏԳԵԼԻ ՆԻՒ ԿԼԻԳԻ ԳճԻ
ԶՈՒՄԻՒ ԿՅՈՒՄԻՒ ԳճԳճԻՉ ԼԵՃԶԻ ԼԵՃՅԲԶԵՆԻՒՄ ԼԵՃՅԻՒՄԻՒՄ ԿՍՏԻՒՄԻՒ ԿՅՈՒՄԻՒՄ
ԿԵԼԻՅԻՒՄ ԿՅՈՒՄ ԼԵՃ ՆԻՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄ ԿՅՈՒՄ ԿՅՈՒՄ ԿՅՈՒՄ ԿՅՈՒՄ ԿՅՈՒՄ ԿՅՈՒՄ
ԿՅՈՒՄ ԿՅՈՒՄ ԿՅՈՒՄ ԿՅՈՒՄ ԿՅՈՒՄ ԿՅՈՒՄ ԿՅՈՒՄ ԿՅՈՒՄ ԿՅՈՒՄ ԿՅՈՒՄ ԿՅՈՒՄ ԿՅՈՒՄ
(1) ԿՅՈՒՄ ԿՅՈՒՄ ԿՅՈՒՄ ԿՅՈՒՄ ԿՅՈՒՄ ԿՅՈՒՄ ԿՅՈՒՄ ԿՅՈՒՄ ԿՅՈՒՄ ԿՅՈՒՄ ԿՅՈՒՄ ԿՅՈՒՄ

ՕՒՄ ԿՅՈՒՄ 1982 ԿԼԻ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ
ԼԵՃ ԼԵՃԻՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ
ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ
ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ
ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ
(2) ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ

ԿՅՈՒՄ 1989 ԿՅՈՒՄԻՒՄ 21 ՕՏ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ
ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ
ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ
ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ
(3) ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ
ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ ԿՅՈՒՄԻՒՄ

(1) المرجع السابق، ص 186.

(2) أنظر، عاشور شرفي: الكتاب الجزائريون قاموس بيداغوجي، ص 186.

(3) المرجع نفسه، الصفحة نفسها.

[illegible]

(¹) أحمد شرفي الرفاعي: الشعر الوطني الجزائري، دار الهدى، عين مليلة، الجزائر، 2010، ص 40.

(2) عبد الحفيظ بورديم: التجربة الشعرية في ديوان أحمد سحنون، ص 13.

(3) عاشور شرفی: کتاب الجزائریون قاموس بیداغوجی، ص 185-186.

10

11

12

الفصل الثاني

ĜøøĖĶāzŕztă Ĝøøèăó/éőă

ŮøΛŖéőă ÀøĤÎőă - 1

JzDzĒőă ÀøøĤÎ - 2

Bóŕžőă ÀøøĤÎőă - 3

žăóőă ÀøøĤÎőă - 4

ŮŕžŌőă ÀøøĤÎőă - 5

ĜĤĖĜŪőă ÀøøĤÎ - 6

žĀĜèĀĤă ÀøĤÎőă - 7

19

ηθσκὺν ἰὴν ἱζῆτ :Αἰῶνικὴ ῥαῖς

Ὑδῖσος ὅς γοι!ῖ ὕπνο!ῖ ὅς ζῦκπῦ!ῖ λῖς ὕζ!ῖ λῖδζ ἰῖλῖλῖλῖλ ῖδζ ῖλῖλῖλ Σ Ἀῖλῖλ!ῖ ἱῖλ
. ὙἈῖλ!ῖ ὅς ῖλσ!ῖλ

ἱ ἰδζκ!ῖ Ἀνῖλ Ὀῶσ τ!ῖ ῖδζσ!ῖ ἱ!ῖ λῖλδζσ ῖτῖδ ῖλῖλσῖλ ἰῖλ ὅς λῖλῖλσῖλ ῖδζσσ λῖλ
ἰῖλ τ ὅς ἱῖλδζ!ῖ Σ ῖλῖ ῖλῖλ ὕλῖλ τ!ῖ ἱῖλ Ὑῖλῖλ!ῖ ῖλῖλ!ῖ Σ ῖλῖ λῖλῖλ ὀδζῖλῖλ ῖλῖλῖλ
: ῖλῖλ ὙἈῖλ ὀκ!ῖ "ῖλῖλδζ!ῖλ ῖλῖλῖλ ἄζῖλ " λῖλῖλῖλ ἄζῖλ

ἱῖλῖλῖλῖλῖλ ὕδ!ῖ ῖλῖλ ὅς λῖλ

ῖῖλῖλῖλῖλῖλ Σ ὀ! ὙἈῖλδζ!ῖ ῖλῖλῖλ

ῖῖλῖλῖλῖλῖλ λῖλ Ὑῖλῖλ ῖλῖλ Ὑῖ

(1) ῖλῖλῖλῖλῖλῖλ λῖλ ἱῖλ!ῖ ῖλῖλῖλ

: ὙἈῖλ λῖλ ἱ!ῖ

ῖλῖλῖλῖλῖλ!ῖ ῖλῖλ λῖλῖ λῖλῖ λῖλῖ λῖλῖ

ἄῖλῖλ ῖλ ῖλῖλ ῖλ ῖλῖλ!ῖ ῖλῖλ Ὑῖ

ἄῖλῖλῖλῖλῖλ!ῖ ῖλῖλ ῖλῖλῖλῖλ ῖλῖλῖλ ῖλῖλ

ῖῖλῖλῖλῖλῖλ!ῖ λῖλῖλῖλ ῖλῖλ!ῖ ῖλῖλ ἱ!ῖ

ἱ!ῖ ῖλῖλῖλ ῖλῖλ ῖλῖλ!ῖ ῖλῖλ ῖλῖλ

ἱ!ῖλῖλῖλῖλῖλ Ἀ ὕζ!ῖ ῖλῖλ Ἀνῖλ

! ἄζἈῖλῖλ!ῖ ῖλῖλ ἱ!ῖ λῖλῖλ!ῖ λῖλῖλ

(2) !! ῖῖλῖλῖλῖλῖλῖλ ῖλῖλ ῖλῖ! ῖλῖλῖλ

λῖλῖλ!ῖ λῖλ ῖλῖλῖλ Ὑῖλῖλ λῖλῖ ἰῖλῖλ!ῖλ ὕζ!ῖλ ῖλῖλ!ῖ λῖλῖλ λῖλ λῖλῖλῖλ ῖδζσσ ἄζῖλ

Ὑλῖλῖλ ῖλῖλ ῖλῖλ!ῖ ῖλῖλ ἱῖλ λῖλῖλ ῖλῖλ ῖλῖλ Ὑῖλ ῖλῖλ ῖλῖλ!ῖ ῖλῖλ ῖλῖλῖλ ὕδζῖλῖλ

: "Ὑῖ ὅς Ὑσ!ῖ" : λῖλῖλῖλ ἄζῖλ ἰῖλ τ ὅς ὙἈῖλῖλ

(1) المصدر السابق، ص 202-203.

(2) المصدر نفسه، الصفحة نفسها.

ƁĪùùùùùùITk Ipǒlz!f Ğnjhu
 ƁĞùùùùùùp2 LJǒp! LJĀu2ǒ
 ƁĞùùùùùùl5 Ā IjĠdžσ Ā2zǒ
 ƁĪùùùùp2ɛ Džp!f Ō5 KTĠZ
 ĞùùùùùlǒσĀ ũnjη 2ĀT†!f
 ! ĪùùùùùùlǒĀ ĠĠdž DžĪŪŪf
⁽¹⁾Ġùùùùp2T Ā Ġu2ɛ DžĪŪŪf

U2D Ɓùùùùùùùùzĵk 2ǒ†
 DžĀùùùùùùùùp 2Ĥσk ýNjĀ
 f2ùùùùùùùùùù† Ĥσ!f ýhuD
 Ġùùùùùùu2D 2džP!f Ƥ2žkf
 2ùùùùùùùTz Ɓf2 Ɓl! LJRQ
 ŌùùùùùùùlĠĠzǒ Dž† Ġk2ŵfĀ
 ýR 2Ĥùùùùùùùùùùσk!f Ɓzhu

Ō5 2zu Ɓl5 Ġljhuŵ ŌdžĪŪŪf LJǒp!f Nljǒž ŌlĠĠzǒ Ġǒž 2ŵkǒ KĠhUŪf IjRNj Ō5 2ZĠT!Ġ5
 YĠuŵ LJŪ ÝƤ2ǒ LJǒp!fĀ 22σkŵ 2ǒ†Ā ŪĪITk Ipǒlz!fĀ Ɓzŵlĵŵ 2ǒ† ýĠĠkǒ ĀNjĀ ŪYĀŵ!f
 Ō5 ýĀlǒ ŪĠl5fƁNjD Ƥǒlσk! ƁǒσĀ!f ýǒhuŵ!f ĀNjĀ ŌdžĪŪŪf LJǒp!Ġu ŵlǒk!f ŌNj 22σk!fĀ IƁĠzŵ!f
 ."2Ɓl!f †ŵǒ! ŵĀZƁlĵ IjĠhu2" LJfĀlĵhu IƁǒT Ɓ

2Ɓùùùùp LJdž YĠu Ġdž Ġlj! ƁƁ2f
 "2Ɓùùùù" Ō5 DžĪŪŪf 2T Ġlj Ġǒ
 2ùùùùù†!f Ā ƁĠσ!Ūf †zǒT LJdž
 2ùùùùŵŵ ĪŵZ KĀdž!f LJdž ĠljQ
 2ùùùùNjž!f DžŵlĵŪĠĠž ŵz!f Ī!Q
 2ùùùùùTl!f āĀŵ ĠljǒƁǒāhu Ƥhuǒ
⁽²⁾!2P5 LJdž Ā ž2 LJdž IjĠljƁT Ġdž

"2Ɓùùùùùùùùùù!f" †ŵǒ! ŵĀZƁlĵ IjĠhu2
 āƁùùùù!f 2Tlĵ! KǒZĠdž 2TlĵĀ
 Kùùùù2Āσ Ɓl5 ĠljǒƁĠhuž U5σDĀ
 !ĠùùùùùùùùùùlǒžfƁpD Džnjŵ!f KhuĀĀ
 ā2Āùùùù!f IƁNj ĠĠ† Ġdž Ɓzhu LJdž
 Džùùùùùùùùùùl5 ĠljǒĀ LJǒp Ġlj! LJĠ†
 ýùùùù† LJdž Σŵ5Ūf Ī!Q Ġlj2T

Ɓǒ†!f YĠσT D LJdž NjU5σǒĀ DžĪŪŪf 2Tlĵ LJd Ī!Ġzk Ýf ĀZƁǒ KĠhUŪf IjRNj Ō5 Ānj5
 2ĀTƁ āĀŵ DžnjǒƁD Ō5 Ɓzǒ Dž! NljŪ Ū2ǒljσ!f LJǒp!f ĪŵZ LJǒdžŵlǒž!f DžfƁpD KhuĀ LJdĀ ŪLJks!fĀ
 .LJǒp!f fRNj

⁽¹⁾ المصدر السابق ، ص282 .
⁽²⁾المصدر نفسه، ص219.

ηόσΚŮN Ij Nžkt ησt3ykt :ÆWkkt KdžĀkt

Njñσ ýŭP Ljdž NjkZĆŮĀ NjkĆσP Zdž Ī!q Ōz!f Ā Ÿ Njñσ ZnjUð þFĆT I!f IjRNj ýŭP Ljdž
:ĹJāh þ#ākdž ĀnjsnjkljG#dž CŮZqĀ LJcZl!Gh NljGdžōqĀ ŮNljŮĀ!

Ī ùùùùùùùù Ā CŌT ý# Ljdž āĀùùùùùùùùùùp Ÿf Yσ!f
(1) Ğùùùùùùùùσ zĠ5 ĪR!f Ānj5 Uùùùùùùùùùùùùσ zĠ5 Ljdž

:DžNjwællēpyl - 2

zĠTD þpĀ "Ōljz5!f zĠdžzk!Ůf LJGhu ŮĠŮσljŮfĀ zzu!Gh ĪzFfzē!f zzt!f YŌT Dþl!
ĆσĀzZĀ t3! IjĀk!dž Ō5 ŮĀhNj Ljdž l2k5!f IjRNj Ō5 zzt!f YĠTD Ġdž Ī!q ŌdžōNjzhuŮf zŌTh!f
.(2)"fzŌĀT kĀ ŮfzŌhzkĀ

fRNj ýĀσkĀ ŮdžnjljŮĀ LJZ ĠGhZē fĀσhT D Īkσ DžnjkŌZσ Ljdž LJĀŌzFfzē!f YŮl þl5
llŮk Ō5 flŮσ tŌljz5!f LJĀηl!f Ō5 ĪzFfzē!f zzt!f Ā" Ůdžnj! tħljlj!Gh LJηl Ī!q LJŮĀ!f
Dž#σk þl! ĠnjljĠŮĀD Ō5 tħz3!fĀ ýR!f KþhĠ Ōk!f tŌhZz!f ýĠŋŮf zħz lþkdždž!f tŮljŮl!f
ý# Nljđž LJ#džk5 ŮljzđžD NjŌ!q ýc Ġdžþljz ĪzFfzē!f Yzt!f YĠp2 Ō5 Ōljz5!f zĠdžzk!Ůf
KĠσĠ!dž Ī!q ýĀσk ĪR!f NljŮĀ Ō5 ĠhŌZē σhT d5 ĠĠT ĠdžsŌ# NjkŌZσ Ō5 z2T kĀ ŮLJ#džk!f
.(3)"KfþTkdž!fĀ KŮlkzdž!fĀ LJĀηl!f Ljdž t3lĠT

NljZ fĀzħzĀ 3fz5!Gh fĀZλakĀ ŮdžnjljŮĀ Ō5 tħz3!f Ljdž fĀljĠZ LJŌR!f Ġfzzt!f LJŌh LjdžĀ
þdžσD"Ā "t5ŌlP ýD þŌz!f þdžσdž" Ů"LJĀlz!f LJh Ljdžσ2!f þhZ" Ů"ĠĠŌ2#z Īþsdž" DžNjzĠzTD Ō5
Ġfzzt!f Ljdž DžNjzŌĠĀ "LJĀljσl

(1) المصدر السابق، ص 281 .

(2) محمد ناصر: الشعر الجزائري الحديث اتجاهاته وخصائصه الفنية، ص 23.

(3) عمر بن أحمد بوقرورة: دراسات في الشعر الجزائري المعاصر، اتحاد الكتاب الجزائري، الجزائر، 2004، ص 41.

ηόσΚÙΝ Ιj ÑŽķ† ηστ3yķ† :ÆWΚrķ† ķdžĀķ†

LJG# pI5 ÛLJðLjĀηl dž!f LJðð2Ff2η!f C'2zT!f LJdž lj2ðž LJZ 2ððžkð NLj35 "LJĀljσl pðžσD" GðžD
pG Tσh LJηl!f Ő5 ĞnjðžULj Ők!f ljðFĞ T p Ĩ dž l5 NjpĀTĀ NLjðljσĀ NĀKĜljĜzdž LJZ f2ðh2k DžNj2λ#D
LJσð Ū 2ð# NĀhĜσ T DĀ NĀKĀljĜZĀ NLjŪĀ Ĩ!q NjpĜðK T fĀ NLjðljσ LJZ 2h2ð LJĀljσl pηlj5 ÛLJηl!f
. 1956 Ĩ Gðž 24 Ő5 U' hI!f NĀðlž ŐI!D GðžpLjZ Džf pZŪĜh NĀðlžZ Dž#σ Ĩ R!f ĀNjĀ Džnj!

ýĀlð Ők!fĀ "pžhðž!f ĞnjðD " Ipð T p ÛLJðljσ!fĀ †h2ž!f Ğnjð5 2njUk Ők!f ljðFĞ T p LJðh LJdžĀ
:Ğnjð5

ll2ùùùh T DžUZD Gðž pžhðž!f ĞnjðD
ll2hup KZpĀD pp KĀdž!f ýhup Kljð
ll2ùùdžD Ýf 2ðž! Ā†Tk Ū Kljð
(¹) ll2ljð šŪŪð Ő# Ýf 2Ū! LJðD

Ő5 ĞnjĜU p Ők!f l2k5!f ljRnj5 ÛNj l5lj yðž 2ĀĜσkð LJĀljσl LJð pηð KĜðhŪf ljRnj! UσŪdž!fĀ
Dž2σĀ NLjZ pžhðD Ĩ R!f NLjŪĀĀ NĀNjD ĨŪZĀ ÛNj l5lj ĨŪZ 2ĀP!fĀ šŪI!f Nj l5lj Ő5 Kλzh LJηl!f
.†ðĞnjlj!f šð2Ū ĀNj LJηl!f LJðh ΣηfĀNjĀ ΣĀĜljĀ NĀKĀKljĜ5 ÛNjð5 ýfĀηk!f LJdž

LJG# Ĩ R!f ĀNjĀ Dž!ŪĜh 2zTð Ū 2ð# ÛLJηl!f Ő5 ĀNjĀ NĀðlžZ KĜZĜljĀ GðžĜðD 2ðžkĀ
:Nj l5lj LJZ ýĜp pI5 ŪĜUZfĀ Gðžlžzdž ŪĜlðlžŪ fðσ ΣdžŪĜh

! pĀpùùσ!f f pD Ő5 pžhðž!f ĞnjðD
!pĀpùùùdžη!f fRnj LJdž Džā lk Gðž5D
!pĀpùùσ ljRnj Ő5 †žž!f U' 2k5D
!pĀpùùùðI!f Ĝljp ĨŪZ K2λ Gðž5D

(¹) أحمد سحنون: الديوان، ص148.

!p Ğùljġ#dž Ĩur2k ýNj pzhdz!f Ğnjōð

(1) pġùùljfĀnj Ŭq NñlU Ō5 ā2k Ŭ

NljæfĀk ýŭkPfĀ ŬNjKō2o! Nlj/pI5Ā Yf2kξŬĠu NljĠσq LJZ 2ōh2k!f ýĀĠoō ĠljNj LJĀljσ!5
 pdžō5 Ŭlj2urĠoĀ NjōurĠdž LJōhu LJ2Ġlō ljpnlj5 ŬýĠōP!f †džo2 Ĩ!q ypřĀ!f IĀljp LJdž Y2njō Nñlzn
 ĠĠljNjĀ IēZ Ō5 ĞnjTōzō LJĠ# Ōk!f DžĠŬf llġk KĠō2#R YĠη2k!f ýĀĠoōĀ ŌurĠdž!f Ĩ!q NjĠĠōPhu
 LJfĀnj!fĀ ýR!f Ŭq Ğnjō5 ā2ō Ŭ IĠōo!f llġk ŬNjdzpTō Njō5 †ōzō ĨR!f ypřĀ!f LJ#Ā ŬĠĠP2Ā
 †ōz!f Ĩur2ō 2ō#Ā ŬpĀdžη!f fRnj LJdž Džlŋō Dž! 2ō# Nljslj LJdž Yη2kō LJĀljσ!5 ŬpĀdžη!fĀ
 Ō5 †ōz!f Nljslj! Ōur2 2ō#Ā ŬlĠōo!f ljrNj ĨēZ 2Ālō LJd yōŬkŋō Dž! 2ō# Ā ŬýR!f fRnj Ō5
 ŬOñ Tdž!fĀ pT2dž!fĀ †džf!f LJĀljσ! IĠōo Ōnj ljrNj ŬLJfĀnj!fĀ DñlU!f Ŭq Njō5 ā2ō Ŭ LJĠ#dž
 .DñlUdž LJηlj ýPfþ Ōhu Tð NjKdžDĀ NljŬĀ †džpP! NjKĠōo YNjĀ ĨR!f ýη2!f llR
 2ZĠTđ LJdž Nljslj NñkPō ĠdžZ 2huZ pI5 ŬLjηlj!f Ō5 ĀnjĀ †džlŋ I2ĀT!f ljrNj 2njUkĀ
 : "llōljĠo" Iþō Tp Ō5 ýĀlō Rq Ŭdž!ð LJdž NjhuĠljō ĠdžĀ ŬΣōljĠoĀ

āĀùùùdž NñlU Ō5 Ĥo!f †ōŬō 2ō#5	Ĩùùùnjō!f Ā YNjřĀdžl! ĠljP LJηlj!f ā2ð
āĀùùùù†T!Ġhu 2aηō5 Ġōljþ!f Njhu †ōurk	2ùZĠT LJηlj!f Ō5 †ōz!f YōŬkŋō ýNjĀ
āĀùùùnjō LJdž 2ĠōŬD ýōl!f Ō5 NjhuĠljġĀ	Ĩùùùùùdžo!f †džpD DžĀō!f Ō5 Njhuđžlġk
(2) āĀηlj!f Ā †hu!Ġhu ýōl!f þřĀlj ŌurđžōĀ	ĨùùùljŬf Ā Džnj!Ġhu DžĀō!f UĠĠōhu ŌurIō5

2Ġnjljf þp NljĠō# LJd Uoŭlj yŬlđž!f fRnj Ō5 "LJĀljσ!" Ğnjđdžkŋð Ōk!f UĠs!Ŭf ýŭP LJdž
 ŬNjhuđp KĠpp Ĩ!q yōžkŋō LJηlj!f Ō5 2lō 2FĠ!f ĨĀl!f 2ZĠT!Ġ5 ŬLjηlj!f KĠdžlU Ō5 ĀnjĀ
 †ljP Nj! †hu!lj!Ġhu LJηlj!Ġ5 Ŭ†huoŬf †p2Ġsdž LJZ Nlj2oĀ NjþĀT Njō5 2ĀTō ĠōsŬĠZ Ġġo! 22zō5
 2ZĠT ĀnjĀ 2ō#5 Ŭ †oĀđž!f DñlUdž!f LJηlj!f LJf2þη LJōhu †ōzō LJd yōŬkŋō Ŭ Ānj5 ŬYNjřĀdžl!

(1) المصدر السابق ، ص155.

(2) المصدر نفسه، ص 155.

25

ηθσκὺν ἰὴν ἱζῆτ :ÆWŕĕt ĶdžĀĕt

ĩ Ɩġùùzĥ Å Ōkĥ2ε Ō5 ĞNġđfRε Ā ĩ 2ùùZĢTđž Ĩŋĭđž# 2#R KTZ ƖƖ
(¹)ƖfĀùùĭĥ Kŵŵŵŵ ƖƖ ĩ 2UĢĭ Ō5 ! Ğùùùŋzōđŋ Ĩġōσ!f fR35 Dž#kƖ2Ģ5
†Ɩ2Ģ5đž ĨŵZ f2ĥT Ƥōŵō Ɩžō Dž!Ā ŪNĭĶĀƖ Ĥŋĭ!f ĭƖƖ5D ƖƖ ĤĀĭĵσ ĭŋĭ KĢōĥŪf ĭŖNĭ Ō5
Ō5 ĊfĀĭ NĭĭZ Yōžk Ū DžNĭf2#RĀ DžNĭ2ĀT5 ŪĭƖƖŪĀD ĤĀƖ Ĥđž Nĭ! Āŵō Ū Ƥ ōz!Ģ5 ŪNĭĥŵƖ ƖĢĥ#D
NĭĭĢĭσĥ fĀđžzĭĵō Dž! DžŋĭĤĀŪ DžŋĭĶ!Ā5Ŵ Ĥđž yŵTħō Dž! NĭĭĤ 2Ĥ#D Nĭđž!đō ĢđžĀ ŪNĭđžĢĭđž Ō5 ĀD NĭĶUĭō
.Džŋĭĭđž Ĥŋĭ!f Nĭđž2σĀ ŪDžŋĭĭZ Ĩġōσ!f NĭkƖ25 Ɩĭ5 ŪNĭ5ŴZĀ

Ċf2zT!f Ĥđž ĭ2ōε ĤZ 2ŵĶPƖ "ĤĀĭĵσ ĭđžσD " ĤD ýĀĭ!f Ģĭĭ#đžō Ƥĭ Ģđž ýŭP Ĥđž
ŌĶ!f †ōĭĢ!f 2Ā2Uŵ! f2Uĭ ĭ2ZĢTđž ĤZ 2ōĥzĶ!fĀ 2zTŵ! NĭđžUĭĀ Nĭ!ĀƖ Ō5 ĤōĭĀŋĭđž!f
NĭĭŴĀ ĢōĢŵŖ! NĭĶTōĢzđž ýŭP Ĥđž Ōĭ5!f NĭZfƖĥŵ 2ŋĭUō Ģđž# ŪDžŵŴđž!f Ĥŋĭ!f ýPƖƖ ĞŋTĢZ
.†5ŵĶPđž!f

NĭTĢZ Ģđžđž Džε2!Ģĥ5 YfƖĥŵĀ DžĢŋ!3ĥ 2zT!f ýĢƖ Ɩĭ5 Ūf2FĢĤ ŭŵĢĭđž f2ZĢT ĤĀĭĵσ ĭŋĭ5
ĤĢ# Ɩĭ5 ŪƖĢT ĭ!f YĀ2D Ō5 Nĭĭ5ĭ NĭĢPō ĢđžZ 2ĥzō ĤD YĢŴĶ!f NĭĭĤ Ūŵ Ĥŋĭ Ā Yf2Ķεf Ĥđž
.ĤĢōžŴŵ!f NĭĭĀ Ō5 ƖđžĢT Ģĭđžđđž ĤĢ#Ā ŪĤđžzē!f ýĢŴ Ģđžŋĭđž 2TĭĭĢĭ Ģĭđžđđž

: āƖNĭĶĭε Ɩŷĭĭε-3

ĢNĭĀƖƖĀ ĭ2ĀĤ!f fĀ2ŋ5 ĤōR!f ĤD ĢĭUσŭ! ƖƖŋ Ģĭ2#5 ĢĭĭđžZĀ ŪĊŌT!f Ŵzĥ ĢĭĭđžĶ Ā!
DžNĭĵ5 ŪĢŋŋŋĭĭĭ fĀ2ĤĶĀ ĢNĭ2#5ĥ fĀzĥTĶ †ōσ ŪĊĢđžŵ!f †ōzđŋ Σ2/Ɩđž Ōŋō2PĀ ĭŖđžŭĶ Ĥđž DžNĭ
ĤđžĀ Ū2đžzĶĭđž!f Ĥđž Ƥ ŵPĶ!fĀ Ɩŭĥ!f 2ō2σĶ ĀNĭ †ōzđŋ!f ĭŖNĭ NĭŵĭσĶ! ĨzĭĶ KĭĢ# 2ƖNĭ
"ĤĀĭĵσ ĭđžσD" 2ZĢT!f ĢŋđžĢōƖ ĭ2Ā2ŵĀ ĭ2ĀĤ!f ĨŵZ Ĥōŵ2σđž!fĀ Ĥōz5fƖđž!f Ċf2zT!f Ĥōĥ
ĭŖNĭ Ĥōĥ ĤđžĀ ŪĭƖTƖ Ĥđž 2Ĥ#D Ō5 Nĭĭđž Ƥ ŵPĶ!fĀ 2đžzĶĭđž!f †đžĀĢđžĀ ƖĢŋŋ!Ģĥ āƖĢĭ †ōσ
."Džŵžđž!f" ĭƖTƖ ƖƖĢT ĭ!f

(¹) المصدر السابق، ص69.

ηθσκὺΝΙjNžk† ηστ3y† :ÆWQk† KdžĀk†

(1)!p/2ùùùdž ý† ýkk ĞnjñTσk LJq !Öùùùùùk!f ĩđđđ!f ||kōGΣ IjRNj
 Džnjō5 ā2ō †ōσ ÜLJōō2fzē!f †hūŮ!f ĩđZ I2ōh† ŪGđžc †đžō KĠōhŪf IjRNj Ō5 2ZGT!f
 Ōk!f ĩđžŪf †ōGž!f ŌNj IjRNjĀ Ū2džzkŷđž!f LJdž ĞNj2ō2σk †ō!Āđŷđž Džnjđđžōō Ānj5 Ūpūh!f ýhIkŷđž
 Ū Ānj5 Ū†z2dž!f UĀP! ŪĠηzkŷf ŪY!GŮ!f w2Pk ýηzkŷđž! 2ZGT!f" ĽJq ŪĠnjñō Tσk Yηō
 Gđžđžđž pžđđ! Ijžžō Ū ĀNjĀ ŪĠō!ĀŮh ĠspĀđž Njō5 Σ džkđžō Gđž 2pIh Ū†ōđžž †!Ġŷ NjđžIkŷđž Ō5 DžŷĀkō
 .(2)"ýh†đžp Ō5 f2FGĀ GđžLjQĀ Ū†ŷ2pđž Ō5

(ĠnjK!Ġŷ Kpđ ĠGđžžž!f †ōzdžŋ) : IpōT p Ō5 Ġσōđ ýĀĬōĀ

Ġùùùùnjōŷk KĠσf2ŋ ĠnjKpōĀ pp	-ĠnjùōŷĠđžđ KĠĠP Ū- 2ffzē!f ĩRNj
Ġùùùùnjōŷh ýpz!f Ū IĀp Ġnjzσ U LJdž	Ōŷh Ā ĠnjzđžĠh Ġnh ĠnjñNj ŪĬđ DžžŪ!f
!ĠùùùùnjōŷĠđž †ō2žk Ā Ġfps!f ĩ!q	ĠnjžđžĠh ĩzŋk Ōk!f Ō5ĀĬ!f KĠNj
ĠùùùùnjōZĠŷ Džp pp Ġđžpžh ĠNjβĠŋ	Ū†ùùùùùùùŷđž ŸĠh Ipđđž KñNj
Ġnjōpđk θ2hK Dž! Ā ĩpĀž!f Džž2	ŪĠùùùùnjK!Ġŷ Kpđ "ĠGđžžž!f †ōzdžŋ"
(3)ĠùùùùnjōpĠžō LJdžđž āRāh †σk Dž!Ā	Ū†ùōžĠŮ! ýσPk Dž! Ā fβŋŋ ýđk Dž!

ĩR!f ĀNj ĩ2ffzē!f ýzT!f NŮTĠZ ĩR!f DžžŪ!f LJd ā2ō KĠōhŪf IjRNj Ō5 LJĀŷŷŷ pđžōđ
 pσ βĠŋŋ!f fĀŷžžž ŪDžnjKĠŷđžđ Ā Džnjσf2ŋ DžnjKpōĀ †ōσ Ū22σk!f ýŋŪ βĠŋŋ!f Njō5 ŪĬđ
 ýzT!f Uō2σk ĀNj †ōzdžŋđž! Ōŷŷŷŷ 2βŋŋ!f LJd GđžhĀ Ūđž!Ūf fRŋ! ýhđž ý† pσĀ †ōžĠŮ!f
 .ĠNjpf2đž KĠĠŷ ĠnjLjĀ †ŷk pp Ġnj5βNj LJd ā2ō Ānj5 ŪĬžĀŷ!f Ā βĠŋŋ!f ĩđZ

: "ýŮh!f" IpōT p Ō5 ýĀĬōĀ

!fβĠùùùùùĀ Āpž!f Ġnjō5 Džžσk	†ùùùùùù!Ġž!f Ijβfβŋđ U2đ āđ2
!fβĠùùùùùTĀ IjĠŷh pp Ġđž UĀĬk	! †ùùùùùùùđžĠσ I2ĀĀ ĠnjLjžžž

(1) أحمد سحنون: الديوان، ص16-17
 (2) صالح خرفي: الشعر الجزائري ، ص154.
 (3) أحمد سحنون: الديوان، ص25.

!yùùùùù5pǎž!f †ñññ ĬTPǒ Dž!Ă

ηθσκὺΝ Ιj Νζκ† ηστζYκ† :ÆWκκ† κdzÅκ†

Gđž ž τ Ä Öš žđžk LJdž DžnjLjdžÄ ÜNjÖš I2f2σ Ü GđžNjGÜ f2óλák Üq ÖIñkđž!f Öš žλđö Ü II!Rhu
 D2IÖš Üə2GI!f Öš žλđö Ğlōpp Ğldžžk ÜNj!Åσ LJdž LJÄ†!f Öš IjβNjGÜTöÄ Ij2τ hō Ä NjλσöÄ Njž2pō
 Īñž Ī2ηō Gđžhu NñPfp Öš Ğñžž Σsljō žžGÜGÜ Ü†žkđž!fÄ †σf2!f LJdž CÖT hu žžTō Ä ÜΣσöÄ
 DžnjdžÜc LJž fÄžhuZ LJöR!f ĞfžžT!f LJöhu LJdž "LJÄljσl pđžσD "Ä ÜΣöŷĠσD Ä žžGÜTđž LJdž NjĠGŷ!
 LJÄljσl pđžσD Yñp žσP pIñž" ÜÖk/R!f NjηĠkLjō Öš Njλslj ÖηĠljō Ijβηljš ÜžžT!Ġhu DžnjljfžσDÄ
 IÄhuÜf †σÜGžhu YλÄkk pFG τ p ĠnjhuŷDÄ ÜNjdzĠöD IÄlj p Ä Njō!Ġö! †TσÄ Öš pFG τI!f LJdž pōpž!Ġhu
 .⁽¹⁾"DžnjljÄp hu Nj! IĠöσ ŷš ÜpĠhu†Üf KfRñž Ī!q LJöljσ!f žλđö †öσ

:ýÄIö †öσ "ĪĠkLjhu" :LJfÄljžhu Nj! Ipō τ p Öš Gōñη IjβÜÄÜ Njhuσ pηljš

Gùùùùùòkñlđž Gđž† ĠsōÜ DžžÜÄ	!GùùùùùòkLjhu Gō Ökηnjdž GđžkDÄdžk
Gùùùùùñž Ġljηl LJĠ† ĠđžkhuΣ LJqÄ	Gùùdž†ö τPT hu ĠuÄž Kōhu!f äžD
Gùùùùùñždžlđž Ġđž†kÄτ ΣdžD fRq	DžùùùùöP2!f IĠöσ!f KÄτ yđžlDÄ
. ⁽²⁾ Gùùùùùñksτ Gđž†fžPD DžλñkÄ	ÖùùùùùùùkLjÄ Gđž†fβσq yñIk

ĠI5pκ pfpžö Ij2ÄžTš †öÄp IjβÜÄD IjĠηkf LJÄljσl †σÜGž LJD Ipō τI!f IjRNj Öš Uσŷdž!f
 fRq Üq Äñσk Ü IĠöσ!Ġš ÜĠdžnjljÄp hu Ġljηl Kōhu!f äžö Änjš ÜljĠkñlđž GđžNjĠsōÜ DžžÜ Īkσ IjĠkLjhu Īñž
 .Njzdž LJĠhužñö NjhuLjĠηhu ĠljĠ†

yĠp Ök!f Ü"CĠη2 Īp!Ä Ī!q" LJfÄljžhu Nj! äžPD Ipō τ p Öš Njλdžlj LJĠljσ!fÄ Yσ!f ΣsljÄ
 :Ġnjöš

!GùùNjÄNj ý† Gō θÄž!f Yōhuσ Gō	GùùNjĠljđž Ġτ pD Gō Σslj!f "CĠη2 Gō"
!GùùùNjĠljη YōÜ Gō ÑYσ!f IĠöσ Gō	NjùùùùùσfžšD Öš Yñ!f pōTlj Gō
GùùNjĠηp YÜP!f DžñUD LJq Ökηnjdž	äpùùùùNj Gō ÖFĠτ Gō ÖFfžž Gō

⁽¹⁾ عمر بن احمد بوقرورة: دراسات في الشعر الجزائري المعاصر، ص 63.
⁽²⁾ أحمد سحنون: الديوان، ص 61.

ηθσκὺν ἰj ḡžk† ηστζy† :ÆWk† kđžĀ†

ĠùḡNjđ2 2σl Ġö DžŭσŪf ἶljp Ġö !Ġùḡhŭ!f ΣdžNj Ġö U'Ā2!f Ƨö52 Ġö
 (1)ĠNjfpT 2ŮZ Ġö 2ĠσlŪf äþlj Ġö ἶùḡσu!f þ02 Ō5 2Nj2!f ýĠđžη Ġö
 Ō5 CŌT ý† Nljāhu ä2ð Rq "ĠĠη2" Nljġhu YĠηZŪf þöþT KĠöhuŪf ljrNj Ō5 LJĀljσl þηlj
 Ŋσ!Ġ5 ŪĠĠIT!f Ō5 CƑzz!fĀ Yŭ!f †ηηjhuĀ LJöž!f lĒp Džnj5 ÝĠöljþ!f lĠöσ!f †lj2e þŪĀŪĠ5 ŪNJKĠöσ
 .Njhŭþ ƧĠđžZD LJdž yŋĠlj NljġhŪ LJĀljσl Nljþö ἶR!f LJĠljσ!fĀ

:"Ōhŭþ" lþö T p Ō5 Ġöžŋ 2ηjUö 2Nj2dž!f NljĠljσq þηlj Ġđž†

!DžĠùḡḡḡḡḡḡŪf † þfĀσ Njkσ2p Džfp Yḡḡḡḡḡḡp YĀŭu!f ĠöĠljσ Ō5
 !DžĠùḡḡḡḡḡḡlj LJ2σĀ þƑƑ2 ἶljyĀ σḡḡḡḡḡḡḡḡḡḡđž DžĠlj Njh DžĀö ý†
 !DžŪŪf LJḡḡḡḡḡḡž ŪP þp yuĀđž Njḡḡḡḡḡḡ5 Ƨhŭ Dž! θƑ2η!Ġhu LJpĀđž
 (2) !DžĠùḡḡḡḡḡḡđž!ŪĠhu lƑfĀŭhu KηĠnj! σḡḡḡḡḡḡ2 Njh Kđž!D Āŭ5 Ġđžlj Ƨ2
 Nljđ †η2þ ἶ!q Ġđž!DĀ Ġlj2σ ƧĠu ἶR!f Njhŭþ LJZ KĠöhuŪf ljrNj Ō5 LJĀljσl þđžσD 2Tþö
 Σslj Ō5 NjĀp Ō5 þöþT!f Dž!Ūf ƑRnj Yhu LJZ 2T† þpĀ ŪDž!ākö Dž! yuĀđž Njhŭþ Ō5 Ƨhŭ Dž!
 :lþö T l!f

!DžĠùḡḡḡḡŪfĀ ýĀlz!f ýNjđ ýu5!f ἶĀRḡḡḡḡḡḡ! yljkk Dž! Ġöljþ 2ĠZ
 !DžĠùḡḡḡḡŪfĀ 2T!Ġhu K TĠĀ ĠljfĀD Σdḡḡḡḡḡḡḡḡhu!f Ā CĠIT!Ġhu KƑŭđž
 !DžĠùḡḡḡḡŪf ἶĀR †đžσ2 Ġđž LJĀþ Ōḡḡ T lk Ā YöþŪf 2ZĠT!f yuƑ
 (3)!DžĠùḡḡljpŪfĀ UĀUσ!f Ō5ĀD ýĠlj þḡḡḡḡḡḡḡžlj Ġnjö5 þöžŭhu!f Ōhuž!fĀ
 ll2kk Ōnj5 ŪDžĠŪfĀ ĒT!f Ġnjöž YŭĠ ŌK!f Ġöljþ!f ljrNj Yhuŭ NjyŭöĠĀ Njđž!D þηlj †öσ
 .ýŭŋŪfĀ Ōp2!f ll!R! ŪNjđ Σö! LJdž y52kĀ ŪĒz!fĀ Džö2†k!f Ƨσk!ö LJdž

(1)المصدر السابق، ص67.

(2)المصدر نفسه، ص167.

(3)المصدر نفسه، الصفحة نفسها.

ηθσκὺν ἰὴν Ἰησοῦν :ÆWŕķĥ ĶdžĀĥĥ

ῥῖ ῤ ḡnjō5 2hZ ἃ ὁσ ὪNĶōķfŕ ḡnjō5 2njUk Ōķ!f LJĀljσῶ ἃ ḃḃσḃ ἃFḡ ῤ ῤ ῥzḡ ἰjŕNj
Ō5 LJĀ#ō Ḡḃ 2fḃḃḃzḡ ḡNjḃ ḡNjō5 ἢ ῤ Ū ḠḃḃḃĀ ŪἰjḃFḡ ῤ ῤ ḡNjḡḡḡ Ḡḃ 325ḃ5 ŪḃḃḃZ ΣḠῶσḡĀ
.Ōἢḃḃḃ!f Ō5 ἰj2ōḡḡḡ ḃḃḃ Ḍ5Ā Ū2zῤ!f ῤ ῤ ῤ ḡNķḡNjĀḃ LJĀ#k ΣḠῶσḡῤ ἰḃḠḃ LJḃ 2ZḠῤ!f

: Ī ḌNjḡḡḡḡḡḡḡḡ - 5

ῤḡ LJῤĀ!f LJZ ἃ ἃḡ Ḡḃḃḃ 2ZḠῤ!f LJḃ ῤσḡḡ ḡḡ ῤῤῤ Ḡf2zῤ 2zῤ! Σ2fḃ!f LJḡ
ῤ5Ḡσḡ LJḃ ῤḠῤḡḡḡ 2Ḡḃḃḃḡḡḡ ḃḡḡ ἢ 2fḡḡḡ!f ῤzῤ!Ḡ5 Ūḃḡḡḡḡḡḡ ḡḡ2z!f LJZ ἃ ḡḃσḡḡ ἢ ἢ ῤ
.ḃḡḡḡḡḡ ḡNjḡḃĀ ἃḡḡ!f ḡNķḡ! Ōḡ2Z ῤzῤ# ḡNķḡῤ ḃĀ ḡḡ2z!f ἢ ḡḡ

ἃḡḃḡ ḡḡḃĀ LJ2ἢ!f fŕNj ῤḡḃḡ ḡḡḃḡ fĀḡḡ# LJḡḡ2fḡḡḡ!f Ḡḡḡḡḡ LJḃ "2ōḡḡ!f 22zḡ Ū ἃḃĀ
ῤ# Ō5 ḠḠḃḃḡḡḡḡ fŕNjḡ ḃḡḡḡḡḡḡ Ōḡ2z!f ḡ2ῤḡ! ḃḡḡḡḡḡḡ LJZ LJĀ2ḡḡḡ ḡḡḃσḡ!f ḡḡḡḡḡḡḡ
ḠZḃ ἢ ḡσ 2fḡḡḡ!f Ō5 ḡḡῤῤῤ ἰ2#5 Ḡ2Āḡḡḡ LJḃ ḡḡḃḡ5 Ū⁽¹⁾"f2ḡḡḡ ḡ2zῤ ḡḡḡḡḡḡ
ἢḡ ḂZḃḡĀ Ūḡḃḡḡḡḡḡ ḡḡ2z!f ḡḡḡḡḡḡ ḡḡ2Ḡḡḡḡḡ LJḡḃḡ! ἢḡḡḡ ῤḡḡḡḡḡḡ ἢḡḡ ῤĀḡ2!f"ἢḡḡ
.ḡ⁽²⁾"ḡḡ2z!f ἰ2ḡḡσḡḡḡ ῤḡḡḡ2ḡḡḡ

ḡḡ ῤῤῤ Ḡf2zῤ ἃḡZ 2zῤ!f LJḃḡ 2ḡḡḡḡ ḡḡσḡ!f Ḡḡḡῤ ἃḡ ḡḡḃḡḡḡḡ 2fḡḡḡḡḡ Ḡḡḡ# fŕḡĀ
.ḡḡḡḡ ḃḡḡḡḡḡḡḡḡ Ḃ ῤḡḡḡ2z!f ḡḃḡḡḡ Ḡḡḡḡḡḡ ῤḡḡḡḡḡḡ LJḃḡ ḃḡḡḡḡḡḡḡ ḃḡ! fŕNj5

2ḡḡḡ ῤz!Ā Ūḡḡḡ2z!f ḡḃḡḡḡ Ḡḡḡḡḡḡ ῤḡḡḡḡ Ḡf2zῤ LJḃḡ ἰj2ōḡ# LJĀljσῶ ἃ ḃḃσḃĀ
ḡḡḡḡḡ ἰḃḡ ῤ ῤ LJḃḡ 2ḡḡḡḡ ḡḡḡῤ ῤḡ5 ḡḡḡḡḡḡḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡ ḌNj ἰj2zῤ Ō5 ŪĀfḃḡĀ fḃḡḡḡḡ Ḡḡḡḡḡḡḡ
:ḡḡḡḡ ῤĀḡ Ōķ!fĀ "Ljḡḡḡḡḡḡḡ"

ἢḡḡḡḡ LJḃḡ ἢ2Āḡ ḌσĀ!f ῤḡḡ LJῤfĀḃḡ Ḃ ἢḡḡḡḡḡḡḡḡ Ḃ LJḡḡḡḡḡḡḡ ḃḡḃḡḡ ḡῤfĀḃḃḡ
ἢḡḡḡḡḡ ἢḡḡ Ḍḡḡḡ ῤ ἢ2ḡḡ ḠĀḃḡḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡ ῤ ḡḡḡḡḡ ἢ ḡḡḡḡḡ

(1) عبد الله الركيبي: قضايا عربية من الشعر العربي الجزائري المعاصر، ص 15.
(2) المرجع نفسه، الصفحة نفسها.

!ýpùùùùùz!Gh Dž#oř Yf ĽJ35 ll ōlž
 !ýùñz!f ĩ phGZ āpnj!f U 2D LJZ pzhō!
 (1)!ýT b!G# †džōzz!f ŌuGdžĀησ!f Ō#R
 NJf2DĀ lj2#sh Ā NJljphĀĀ NJlōlGσzhu LJōTlŵ5 †ōurp ydž ýZG5kō KGōhuŪf lJRnj Ō5 ZZGT!f
 LJŮĀdžĀ Ūýl2!fĀ LJōōhulj!f DžfppD LJŮĀdžhu Ğnjō5 ĩLjzkō †ōzzT †ōfphhu NJkρōT p ýnjklf †ōσ ŪGzdž
 ĩur2ō Ū Ānj5 ŪĞnjkfphkldž Ā †ōu!f †fporD LJdž NJspĀdžĀ NJōD2hu Ō!pō džĀ Ūāpnj!fĀ ŌσĀ!f
 KĀdž!f LJĀ ŪDž!GŪ!f Džōlk!f fRNj U 52hu LJōTlŵ5 CĞljhD Y!GŮŌĀ ŪLJōTlŵ5! Ō!Āp!f Džōlk!Ghu
 ĀNj Džf/p!fĀ ýpGz!f Ōlōlσ!f Dž#σ!f LJahu Džnjōlž 25Pō džĀ Ū†džl!f lJRnjhu Ğur2!f LJdž Džnj! LJĀNJĐ
 2lōl ĩR!f Džlž!f Ōljhu LJdž t ōñ DžnjslP LJĀ Ūŷñc DžD ŷñGZ 2njUōl ĩR!fĀ ĩ!Gzk Yf Dž#σ
 . Džnjkljordž Ō5 DžNj2zfđōĀ Džnjzdž

: lρōTl!f Σslj Ō5 NJĀp ýTfĀōĀ

ýzùùùùùnj!Gh †pfĀσ!f ph fĀz5pk ŪĀ
 ýRùùù!f †ZGł ĩR 2GλōŪf Ā ýRhu!f ĩ!q
 ýùùùùPhu!f Ā LJhu!f LJdž ĞnjōĀfρō 2zThu
 !"ýùùñ2 ŷhu ĩzlk Ā 2# ŷhu ýĀT k"
 (2)ýùùhĀ!G# LJōTlŵ5 2#Ghu āpž!f YĀŷp
 ýĞurLj!f ĩŵZ Džzz!f fĀplZ DžnjljĐĀ ŪDžNjph ph Y2z!f LJĐ KGōhuŪf lJRnj Ō5 LJĀljσl p#đō
 LJōTlŵ5! LJĀz!f fρō fĀpāžō Ō#! Ğzōdžñ Y2z!f ĩ!qĀ Cf2zT!fĀ CĞōljxŪf ĩ!q CfpLjhu DžĀlō džĀ
 †džōp ŌŮzō ZZGT!f LJĐ †Uσŷdž!Ghu 2ōph!fĀ " †ōzzT!f †džlž!Ghu ĀD Σslj!Ghu ĀD ýGdž!Ghu CfĀl

(1) أحمد سحنون: الديوان، ص120.
 (2) المصدر نفسه ، الصفحة نفسها.

ηόσΚÜÑljNžķt ηst3yķt :ÆWŖķt ķdžĀķt

ljRnjh GNj2ðT ħkĀ 2ðNjGdžη!f †žĀķ LJZ ýĀđlđž NJLpĀ †ž2zdž!f Ō5 2ZĖT!fĀ YpŪf 2Āp!
 .⁽¹⁾" l2Āλ NJklōlo Ō5 2zT!f ŹJpĀ Ü†ōw!f

"Cfþŕ!f ĞljhŋD Ğŕq LJðŬlŹ5" LJfĀljzhu NJ! ā2PD lþōT p Ō5 Āσlj!f fRnj ĨŹ 2ZĖT!f Ĩwđž þpĀ
 :Ġnjō5 ýĀlō

!fþùùùùùùùùùù!f llō!q Ğljþpðž ĞŕqĀ
 !fþùùùùùùùùùùz!f YĀđžη ý† †σlj!
 fþùùùùùùùùùùl NJw2D LJZ ŌħT ðĀ
 fþùùùùùùùùùùzħđž NJw2D LJZ ŌħT ðĀ
 āþùùùùùùùùùùksdž!f llþŋlđž ýlž!f þō
⁽²⁾fþùùùùùùùùùùđžžō LJ! "2Fžŋ!f" 2ōl5

fþùùùùùùùùùù!f ĞljhŋD Ğŕq "LJðŬlŹ5"
 ĞĠùùùùùùùùùùŕŬf LJŬĀđž Ğō llĞljfŋĀ
 NJùùùùùùùùùùσf25D llħzT LJŹžō Ā
 LJfĀùùùùùùùùùùnj!f †ĀRð! Ĩlj fRĠdžĀ
 Kùùùùùùùùùùlj LJđž Źž!f 2Ġljđž KlpĀ
 lĀùùùùùùùùùùlj K2Z LJq Ōlđōķ Ź5

þ2ðĀ ÜlpžĠđž!f YŹŬħ LJðŬlŹ5 Cfþlj ĨŹ Yōŋð KĠōħŬf ljRnj Ō5 LJĀljσl þđžσD
 .ljþŭħ ĨŹ fþŕlj YzT!f ŌħT ð Ĩkσ Ġnjw2D LJZ y5fþkĵĀ Ġnjzđž 2Fžŋ!f LJħħ ĠnjōŹž

:ýĀlō †ōσ "LJĠdžZ" Ā "ĠžĀĵ" Ā "2Tđž" LJZ †þōkō LJp þzħ lþōTl!f ĐžkPðĀ

fþùùùùùùùùùùlđž!f 2Tljlj Ō† Σþl!f Ĩ!q
 fþùùùùùùùùùùz!f ĠnjljZ y5þlj "2Tđž" Ĩ!q
 fþùùùùùùùùùùlj!f Yōŋlj Ā Ġnjw2D LJZ
⁽³⁾fþùùùùùùùùùùđžT k LJp "LJĠdžZ!" ĤσĀ

LJùùùùùùùùùùlđž!f 2Tzđž Ğō 2āλ!f Ĩ!q
 þĀùùùùùùùùùù!f NJljđž þ2Ŭlj "Σþl!f" Ĩ!q
 2ĠùùùùùùùùùùTσ!f llσk Ō† "ĠžĀĵ" Ĩ!q
 fþùùùùùùùùùùzŹ! KþđžT Rq "LJĠdžZ!"

†ōσ Ü†5ŹkPđž †ōħ2Z þŭħ ý† LJZ YĠ5þ!fĀ 2āλ!f Ĩ!q LJðđžŹlđž!f yōđžŋ Āžþō LJĀljσl þđžσD
 LJĀljσl þđžσD ĐžĠdžkNj!f LJp Ŭσŭlj ĞljNj LJđžĀ ÜLJĠdžZĀ 2TđžĀ ĠžĀĵĀ Σþl!f l2Tlj! Ĩžþ

⁽¹⁾ عبد الله الركيبي: قضايا عربية من الشعر الجزائري المعاصر، ص 72.

⁽²⁾ أحمد سحنون: الديوان، ص 124.

⁽³⁾ المصدر نفسه، ص 124.

ηθσκŮNljNžk† ηστζy† :ÆWŖk† KdžĀk†

2 T dž LJZ NJ! Ipö T p þηlj Rq Üă2PŮf †öħ2z!f ýĀþ!f ÖpĜhu LJZ NJŮžTö Dž! †öljöŮlj Ůs!f †öu!lĜhu
:Ĝnjö5 ýĀlö Ök!fĀ " ýölj!f YĜhuT Ğö" LJfĀljzhu

!þùùùùùùöηdž!f ll öuĜdž þnjZ ĩþözk!
!þĀùùùùùùŮP!f ΘĜksdž Ā þηdž!f DžĤlj
þùùùùùùöħz!f ΣöZ LJdž 2f2σŮf Rljđž
þĀùùùùùùö!f DžöŮσk ýfĀpŮĜhu Σö!
þùùùùùùöþσ LJdž 2öljhu ll öpŮö LJdž
!þùùùùùùùöþz!f Ā NJljđž lþž!f lĀp

(1)þùùùùöŽĀ!f yŮp āĀlj Köhu!f YσĜT

þĜnjη!f ĩŮZ Džnjλσö5 ÜĜnjhuĜhuTĀ 2 T dž ĩ!q NJhuĜŮP NJĥĀö KĜöhuŮf lĵRNj Ö5 LJĀljσlj þdžσD
þηdž!f DžĤlj KĀdž!f Ö55 ÜKĀdž!f fĀTPk Ů LJĬĀ ÜtZĜηT ýþhu Džnjur2D LJdž Āþz!f Wf2PqĀ
ÜöŮljĀ lþž LJdž Džnjöþ! Ĝdžhu fĀhu2Ĝσk ýhu ÜýĀl!f Ö5 KpĀ!f fĀžöuĕ Ů LJĬĀ ÜþĀŮP!f ΘĜksdžĀ
Āþz!f †dž!Ĝljđž LJŮ ÜlĀl!Ĝhu Rþdö ĜdžljĬĀ †ησ!f ĀD ýĀl!Ĝhu Rþdö Ů" †!Ĝσ!f lĵRNj Ö5 †σ!Ĝ5
.(2)"āĀþη LJĀþhu KpĀ!f yöuĕ Y T Ĝž!f

NJ! Ipö T p Ö5 ýĀlö †öσ "ΣljĀk" †öIT!f þöħ!f ýfĀσD LJZ lj2zT Ö5 LJĀljσlj ýsžö DžĀ

: "ýĜdžT!f YŮP ll huŮP ΣljĀkD" ΣljĀk Ĝnjö5 ĩλ2

!2ùùùùùùTljđž!Ĝhu KĀdž Ğö KljD Ĝdž5
þ2ùùùùùùùùTzk Dž! LJöþhuĕljđž!ĜhuĀ
!2ùùùùùùùùljlk Dž! Öžhu!f †öljhuĀ
þ"2ùùùùùùTljđž!f" ĩŮZ Kuĕp Ĝdž!

(3)!2ùùùùùùNj2dž!f Ĝnjđž2ĜT þĜdžĜ3hu

!"2ùùùTljđž!Ĝhu" KĀdž!f 2 T Z þl!
!lĜùùùùùùžσ!f LJöþffĀ!Ĝhu 2 T zkD
!Ůùùùùùùž! Ĝdžlj Ĝljþ2 2ljlkĀ
Kuùùùöljη fRĜdž llσöĀ KĀdž ĞöD
2ùùùùùždž! "ΣljĀk" ĩdžσ KuĕD

(1)المصدر السابق، ص 183.

(2)عبد الله الركبي: قضايا عربية من الشعر العربي الجزائري المعاصر، ص 120 .

(3)أحمد سحنون: الديوان، ص 265.

ηόσΚŪN Ij Nžk† ηστ3y† :ÆWQk† KdžĀk†

ŷoĀ Ülj2ð†5kĀ lj2ĀzTĀ zZĠT!† †ð TPT LJdž Dzenkö Ü fCen I2ĀT!† Koħu T D Ġdžljg Ü†ljĠdžDĀ
.‡Üljdž!†Ā ýlz!† ŷoðž †sÜĠz!† Ā ýĠöP!†

ĠnjljZ 2ðħzKŵ!† †ðžĴĀ NJlj†!Ā ÜyƆfĀ!† zĀĠġð ÜĀ †lðlo!† yðž Ĵ5Ġljkö Ü zzt!† Ö5 ýĠöP!†Ġ5
.2ðłĀk!†Ā ýĠdžŋ!† LJdž Āð†Pk Ü IĀIħ

2uPŪf Ɔdžordž" Ɔŋlj †zðħÜ!† LJkĠsdžħ ĠdžĠöNj 2ł†Ūf LJðŵljƆŋĀ!† C†zzt!† LJðħ LJdžĀ
ĀNj 2ðPŪf fRnjĀ ÜðžNj2ðĠĀ "LJĀljŋlj Ɔdžordž"Ā "Ġö2†z †Ɔsdž" Ā "LJĀIz!† Džö2†!† Ɔħz"Ā"ÖŋfĠlj!†
II!R ÖNj LJĀljŋlj!† †ħljljĠħ †zðħÜ!† Ü†zðħÜ!† ýĠdžŋħ ĠljĀksdž LJĠ† ƆI5 Ü†lj2Ɔ!† IjRnj LJdž Ġlj5ƆNj
NJ! IƆð TƆ Ö5 2oħu!† YÜĠPð IjƆŋlj5 Ü†ðlj5lj!† NJkĠdž2D LJZ 2ðħzKŵ!† NJð!q ðŋðž ĴR!† ƏƆŋj!† Āŋ!†
:Ġnjð5 ýĀIð Ök!†Ā!2oħu!† IĠŋĠljdž "LJfĀljzħ

DžùùùùùùùùùùùuP!† 2oħu!† Ġŋðð Ġö
Džùùùùùùùùùùùljĵ Dž! IIƆŋ Ā KðIħ Ā
...Džùùùùùùùùùùù! Ānj5 IIkĀT 2ðĠ
Džùùùùùùùùùùùùljħf 2Ɔħu!† NJkĠħljŋ
Džùùùùùùùùùùùùlj2f ƆƆ ýðžŋ!†
Džùùùùùùùùùùù†Ūf Ö5 āĀƆ ƆzĀ!†Ġ†
DžƆùùùùùùùùùùÜTf Rq 2ĀPT!ħu 2łzð
(¹)! DžùùùùùùùùùùljĠĠ5 2ŋT ħu!† ƆI5

ðžùùùùùùùùùùù! ƆƆ IIlj5ljħ fRĠdž
Džùùùùùùùùùùùùljð† †fŪP!† DžĠlj
‡ùùùùùùùðžZ KdžT Ö5 LJĀ†IĠ5
Öùùùùùùùùùùù5Ā ‡łkðdž Āŋ!†Ā
IIĠùùùùùùùùùùž ĴžZ ΣĀħz!† ā2DĀ
ĠùùùùùùùùùùP2ĠT IIljðljð ā2DĀ
ĀùùùùùùùùùùùNjĀ IIŋĀdž LJĀ†5
yùùùùùùùùùùùĀdž LJdž ā2ŋ yðžƆ

YÜĠPð NJljā†Ā 2oħu!† YÜĠPð "LJĀljŋlj Ɔdžordž" LJ D †ZĀÜIðž!† IjRnj ýŪP LJdž Ġlj! ÖuKö
LJðljðĀ ÜΣħĠZ ĠöoðžĀ Ü††Tkö KĀT Ā ÜDž!ākk Σ5lj NJ! ÜΣoð †PT ĀD ÜýIzð ĠljĠljlj
.Ɔz Tkdž

(¹) المصدر السابق ، ص 30.

ηθσκŮŇlĵNžĳt ηστ3yĳt :ÆWŖĳt ĶdžĀĳt

ýŮP LJdž NJŕslĵ yðž †þσköĀ ŽĀģσkö LJĀljσĳ LJĐ þηð KĜöhuŮf lĵRnj! Ģurðð ýðžākdž!fĀ
NJŦöžó ĨŖ!f Dž!ŮfĀ LJzσ!f ‖!Ŗ æŽĜlŮ! ýŦĀö LJĐ þöŽö ĜdžŇŽ LJĀljσĳ5 ŮŽσhu!f NJĳhuŦĢPdž
.Lžžσ Ā Dž!dž yþfĀ LJdž YĀŽnj!f þöŽö LJdž ý† lĵþŦlŮ ĜljĜ†dž OʻhuŦĐ þp Žσhu!Ģ5 ŮNĵhu ŽzŦöĀ
NJ5Ŧö Ā ýhu!f LJZ †þσkö "þĀŦŮ!f ĢnjðĐ "LĵfĀljžhu NJ! lþöŦp Ő5 Ģurðð LJĀljσĳ þŋljĀ
:ŮfĢp

!ĢĜùùùùùùùùùùŮĜhu wĀĀkdž ΣĐŽhu Ģöljþ!f Ĩùùùùùùùùùùž ýŦðž!f ŽpfĀ!f ĢnjðĐ
ĢfĀùùùùùùùùùùŮfĀ KĢ5ŦĢž!f Ā ŽĢŦŽŮĜhu ĐžùùùùùùùùùùùùùùùùnjöĀ äþĖ!f äþσkö
ĢfžžŮfĀ KĢùùùùùùùùùùlþĢσ!Ĝhu ýσσ ŮĀ Őùùùùùùùùùù!ĢöŮ!f žžŦ Ő!Ĝhu Ů
(¹)!ĢŮùùùùùùùùùùkžfĀ †žĜljđž LJdž NJöĀĐ Ģùùùùùùùùùùž ‖ljđž Ő! Kŏ! þĀŦŮ!f ĢnjðĐ
:ýłdž ýhu!f NJdžUžhu ŐσĀk ĢUĢ5!Đ KĜöhuŮf lĵRnj Ő5 LJĀljσĳ þðžσĐ ŽUĀ þl!
ýhu!Ģ5 Ů Ĩþσk!fĀ lĀl!f Ĩžž ýþk KfžĜhuž!f Ā UĢ5!ŮĢ5 Ů(...žhuŦ!f Ů Ĩþσk!f :ĢĜhuŮqŮĀŮžž!f)
žĳĳljđž LJzσ LJZ Žöhužk!fĀ NJĳĢĢĜljđž ýĀģσĀ ŽŽĢŦ!f NJö!q đŋ! †žöhuŦ!f ŽŦĜljž LJdž ŽŦljž
Ĝdžhu NJhuđ Ů ĨĀþ ŽĜhuŋ þöljž Āþhu LJĀljσĳ ŽUlj Ő5 ýhu!Ģ5 ŮlþĀþðžđž †öσĀž †huž LJZĀ
.NJöþσkĀ NJĳĀp ýłdž ‖Ůkdžö LJĐ Ĩljđžkö LJĀljσĳ5 ŮŐ!ĢöŮ!f žžŦ Ő!Ĝhu Ů ŮNJ!Āσ

ĐžĜdžĐ ŽĢŋjhuĳf †spĀ ŽlŮĀ Ů†žöhuŦ!f þNĳĢŦđž LJdž þnjŦđž! †σĀ! Ģlj! ĐžŦžö LJĀljσĳ þðžσĐ þŋljĀ
: ýĀlŮ þŦljā5 †žŦŦhu!f NJĳljĢσ KσksĀ Ůýöðžŋ!f ŽUljđž!f fŖNĳ

†žùùùùùùùùž Őŕslĵ YĢžŦ Ő5 äžŕĀ †žùùùùùùùùlj LJĀ†!f Ģlj† ŽUljđž NJ! Ģö
†žùùùùùùùùžŦ Ā ŮĢöP Őðž5 Ő5 äžŋĀ !†žùùùùùùùùùùþžk NJö5 ĢĜdžŕ!f ĐžöþĐĀ
!†žĀžùùùùùùùù† Āžöð ýŮnj!f NJöŮžZĀ !†žùùùùùùùùþk Žnjlj ĢĜdžŕ!f LJā5

(¹) المصدر السابق، ص 54.

ηθσκὺν ἰνὴν ζῆτ ἡστῖς γῆτ :Αἰωνικὴ Κἀθάρι

Κἀθάρω) :Νὺ!Ἀρ Ὁ5 Ὁ'υ'φᾶ ἰ!ῤᾶ ὕΤ5!f fῤNj ὕἈῶο'υ Νῖκο25 LJZ 2ὀηζκ!f ῖf235 ὪGzὀη2 ὕἈΤ5!f
ἄῖῖδῖη Ὁοᾶκ Ḡηῖῖ# 2ὀηGζκ!f ἰjῤNjᾶ Ὢ(...2ἈὅὩ!f CḠLjḠ Ὢ2ἈNj2!f DῖGἰkhf ὪGἰ2Z ἰzὀηὩ!f Ḡη!
.ἰzὀηὩ!Ḡη LJἈἰοἰ ῖῖζκ

†Fὀ2η!f †ηῖḠἰ!f ḠηῖκGὀοᾶ ḠηῖῖὀPἰ LJZἈ Ḡη!Ḡḡ2 LJZἈ ὪCἰ2οΤ!f LJZ †ῖοκ LJḡ ἰḠἰNjᾶ
Ḡη!ῖḠη LJὀῤᾶPḡḡ ἰἈspᾶ ὪῖὀἈὩ LJὀὀ2Fḡη!f Cἰ2zT!f LJḡ ῖὀῖz!f 2ῖἈ ὪCἰ2οΤ!f DῖḠḡḡὩᾶ"
Ὢ2Ὡἰ!f ἰjῖῖḡ Ὁ5 γὀυ'ὀ ἰῤ!f ὩἰḠἰḡḡ!f ḠNjῖῖῖῖḡḡḠη LJὀ2ἈNjḡḡ Ὢῖὀḡz!f Ḡηἰἰᾶ#ἰḠ LJὀἰᾶK5ḡ ὪγḠNjḡḡ!f
.Cἰ2zT!f LJḡ DῖNj2ὀḠᾶ Ὢ⁽¹⁾" LJἈἰοἰ ῖḡḡο" Ὢ"ὉἰἈἰἰ!f ἰῖḠηἰ!f ῖḡḡοḡ" Ὢ"ῖὀz!f ῖḡḡοḡ"

Ἀ ὪḠηḡ5 2η#Ἀ ḡTἰ Cἰ2οΤ!f CḠἰḡḡ LJḡ ἈNj5 Ὢ†ἰ2ῖ!f ἰjῤNj LJḡ Ḡἰ5ῖNj ἈNj 2ὀPὪf fῤNjᾶ
.Ḡηἰḡḡ 2zT!ḠḡNjῖḠἰḠἰḠ ὪḠηἰḠḡ!D γυ2 2ZḠT

:Ḡηḡ5 ὕἈἰ ἰ ὀο "Cἰ2οΤ!f" LJἰἈἰzḠη Νἰ! ἰῖὀ Τῖ Ὁ5 Cἰ2οΤ!f LJZ †ῖοκ ἰῖῖἰἰ5

!2ùùùùḡḡḡ Ἀ ἰḡḡḡ ὉἰḡZ Ὁ5 ἰḠ2ḡḡ	2ùùḡ#D Kἰḡ ὕḠ LJἈ#!f Kἰḡ Cἰ2οΤD
!2ùùùùΤοκ Ἀ ῖῖοκ Ḡὀἰῖ!f Kἰḡ# fῤḡ	ἄῖùùùḡḡ!f ἰῖz ῖοκ Ὢ Ḡὀἰῖ Kἰḡ ἰḡḡ
!2ῖùùùùù#kὀ Ὢ DῖḠὀὪf ἰῖz Ἀ5 ΤἈ	†ùùùùὩḠᾶ CḠἰNj LJḡ Ḡὀἰῖ Kἰḡ ἰḡḡ
!2ùùùùùùὩὀ ἰḠο'Ḡ LJἰἈTἰ Ὁḡῖἰ5	ἰḡο!Ḡ 2zT!Ḡ Ὁοᾶ!f Ḡὀἰῖ Kἰḡ ἰḡḡ

LJḡἈ Ὢ†ὀ2Fḡη!f ἰzὀηὩ!f 2 ΤἈḠ ḠḡḠḠḡKḠNj LJὀὀ2Fḡη!f Cἰ2zT!f 22ḡḡ LJḡ LJἈἰοἰ ῖḡḡοḡ
KḠḡḡὪf ἰjῤNjᾶ Ὢ†ὀ2Fḡη!f ἰzὀηὩ!f 2οἰḠ Ḡηḡ5 ἰἰzḡ ῖḠḠ Τῖ ἰῖZ Νἰῖ5 ὪḠηἰἰḠḠḡḡḠ ḠἰḠḠK5f DῖNj2Ḡ#D
ῖἰ5 ὪḠḡḡ ἰἰzḡ ἰῖῖἰἰ5 ὪNjKḠ2Ḡῖ γḡḡḡἈ .Nἰἰ2 Ὡἰἰḡ Ḡηḡ5 2 ΤἈ ἰῖὀ Τῖ DῖNjḡ LJḡ ḠNjḠἰῖῖῖ
ὪḠηḡ5 ῖὀḡz!f LJἈ#ἰ!Ḡ ὉNjḠἰḠḡḡḡ!f ῖῖῖḠḡḡḠḠ ἰ2Ḡḡḡἰἰἰᾶ ῖὀῖT!f ΝḡḠḡZḡ Ḡἰ! 2 Τὀ LJḡ ὕἈḠο
.Ḡηḡ5 Ὢḡ LJἈ#ἰ!Ḡ Ἀ †οἰ2!f ῖḡὀ Ὢ LJἈἰοἰ5 ὪNḡἰḡzḠ ἄ2ὀ Ḡḡ 2ḡḡḡἈ ἰḡḡḡ Cἰ2οΤ!Ḡ5

(1) محمد ناصر: الشعر الجزائري الحديث و خصائصه الفنية، ص 455.

ηόσΚÜÑ Ij Nžķt ηστ3yķt :ÆWŘķt ĶdžĀķt

Ljžzhu Ů ÜNjŮIZ Ljžzhu ÜNj 122 ŮI 1dž Ā ÜNjFf2oT Ĩ!q 2Uljö LJĀljσ1 LJĐ UσŮlj ĢljNj LJdžĀ
Ĩ!q yηf2 II!RĀ ÜĢnjö5 Ndžp1jdz!f Ů ĢnjöŮZ 22zkdž!f 2 T Ā C'f2oT!f 2 T ö Ijpn1j5 ÜNj!GöP
.KpĀ!f II!R Ö5 LJö2PŮf C'f2zT!f LJdž Ij2öĖĀ ĀNj NJTözö LJĢ# Ĩ R!f ypfĀ!f
NJĢĢσ3hu 2 TĀ5 tžöhuŮ!f ýĢdžη Ö5 t2ĖĐ pp "LJĀljσ1 pđžσĐ" LJĐ NKljķ1lj t3hu ĢdždžĀ
ýödzη!f IjRŮdž tžöhuŮ!f Ö5 pnĀ töu!f Nju pķTf ĢdžŮt5 Ü2oσhu!fĀ ýhuη!fĀ C'f2oT!f .Ij2ĀzTĀ
.NLj2fĀķ Njö!q pöžö Ĩ R!f

: I ĢĢ2fđDžIĢ pyĶ - 7

YöPŮf t5ŮĢZ t3T Ö5 t I1jö LJĐ NLjĀT LJdž ÖķĢuĶĶljdz!f 2zT!f LJĐ pĢI1j!f U'zhu ä2ö
2ZĢT!f ĨŮZ U'25ķ Öķ!f KĢuĶĶljdz!f Ö5 ĢσöσT LJĀ#ö Ģdžljq 2džŮf fRNj LJ#!Ā ÜNjKö2ZĢTĀ
.Ģu'25

ÜNju!ĢpĀ NjuŮIhu ĢnjTĢZ Öķ!f KĢuĶĶljdz!f ÖNj "LJĀljσ1" 2zT Ö5 IþĀTIdž!f KĢuĶĶljdz!f ĢdžĐ
NjσĀ2hu Kη2kdžf KĢuĶĶljdz Önj5 ÜtöĀZp!fĀ töσŮTŮf NjKöuIhu ÜNljŮĀhu tþŮZ Ģnj! Öķ!fĀ
.f2zTĀ ĢdžUlj K2η5ljĢ5 NLj/fpnĀĀ

LJdž LJŮhKö IzöηĀ tđžŮt3hu Ģnjσķķ5f IjþĢĢT p ýη pnö LJĀljσ1 pđžσĐ LJfĀöþ! UσŮdž!fĀ
LJĢu'đž2Ā Ů ĨĀhu1j!f þ!Ādž!Ģ# töljöþ KĢuĶĶljdz Y!Ģž!f Ö5 ÖNjĀ ÜĢnjö5 KI!Đ Öķ!f t3huĶljdz!f Ģnj!ŮP
ĀĐ WfĀ2 ĀĐ þ5Ā ĀĐ Dž!ĢZ I2Ģö2 ĀĐ töþT ĀĐ DžŮZ KĀdž# töTPT KĢuĶĶljdzĀ ÜNjσ!f DžĶĀdžĀ
ĀĐ t5öσT ĀĐ pn1dž ĀĐ t12þdž ŲĢķķ5Ģ# töσŮTŮf t#2oσ!Ģu t1Ůzkdž KĢuĶĶljdz ĀĐ ÜLJĢĢP
ÜKĢuĶĶljdz!f LJdž ĢNj2öĖĀ... ä2þR ĀĐ ĨIkdž ĀĐ 2džķdž þ1z# töljŮĀ KĢuĶĶljdz ĀĐ Ü2Idž
ĢnjŮnjķ1lj Üt5ŮĢPdž KĢuĶĶljdz Ö5 KI!Đ Öķ!f þĢĢTII!f U'zhu 2þR Ĩ!q fRNj Ģljσhu Ö5 U'2zķljĀ
ýö25Đ 16 Ö5 "Σ öþĢĢu LJhu" DžöUz!f þöI5!f IĢ5Ā DžĀö KđžUlj Öķ!f "Σ öþĢĢu LJhu KĢdž " IþöT Ihu

ηόσΚŪNljNžk† ησ†3y† :ÆWk† KdžĀk†

LJĀljσl pđžσD Ož2T k Ylσ fRnjĀ Cġλ2!f 2zT Ō5 KdžUlj IpōT p ýĀD ŌNjĀ .1940 †lj
:Ġnjō5 ýĀlō † ōσ NJlfĀōp Ō5

YpŪf †ùùù!Āp ŌdžĠσ Ā Ō!Ġzdž!f Ĩ!q	Y2ùùz!f †žD ĨpĠσ ΣōpĠhu LJhf KĠdž
YùùžT LJdž Ā ýĀNj LJdž 2ffzē!f f2Z	Džùùù#5 LJōdžlž! džlž! Ġō ΣōpĠhu LJhf KĠdž
YĀ Ōùù!ĠT LJhf Ō5 2ffzē!f ĨNjō	Džùùù#5 LJōdžlž! džlž! Ġō ΣōpĠhu LJhf KĠdž
pYùùùùž!Ġhu 2ōŋ!f pžu †hĀ2z! LJdž	Ġhu2ùσfĀ Y2z!f 2ōl ΣōpĠhu LJhf KĠdž
⁽¹⁾ Yp!f LJùùdž Džalō Dž! Ā ýĠσLlj!f LJdž	NJùùùkdžō2z ýl!k Dž! ΣōpĠhu LJhf KĠdž

YzT!f 2ŌfĀZ Ġnjō5 Kŋλdžk Ōk!f Nj5ŌfĀZ 2ĀNŤō KĠōhuŪf lJRnj Ō5 "LJĀljσl pđžσD" pηlj
Ō5 LJ2σ!fĀ ĨljŪf LJdž Ġž!Ġhu f2λD lI2k †ōσŭTŪf †#2σ!f Džō2z lĠ5Ā LJŪ ŪNlž# Ĩ2ffzē!f
Njhuŋp Ō5 Ġdž! LJĀljσl †ō2ZĠT KσĠ5 pρĀ Ūýōl!Ġhu Σō! YzT!f fRnj! Njžpρ Ġdž5 ŪYĀl!f ý#
2ōlĀ ŪYpŪf †Āp! ŌdžĠσ!fĀ Ū†džŪ! ĨpĠσ!f Njō5 ā2ō †ōσ ŪNjĠĠηkf †pρĠT 2ZĠTdž LJdž
.2k5k Dž! †džō2z fR NJlDĀ ŪY2z!f

YĠhu" pηlj džu ĠNjĠl!DĀ ĠnjdžUlj †ōσ "/pρηk ŭžD Ġō" LJfĀljžu NJ! ā2PD IpōT p pηljĀ
ýĀlō Ōk!fĀ LJfĀōp!f Ō5 Cġη Ġdž Ylσ l2ηnj! 1394 †lj LJdž ĨĀhlj!f pĀdž!f †žō! "ĨpĀ!f
:Ġnjō5

āpùnj!f 2njT Ō5 Y2z!f! fρρηk ŭžD Ġō
!fρùùùùηNj Ġġ#Ā Ÿf ĠljŪlōD Njhu 2njT
fρùùùùùdžσdž LJ! Ÿf †žu pρ 2njT
āp2!f LJùùùùùdž ĠljĠĠōσ Njhu Ÿf RljDĀ
āp2!f KōġfĀŪ Ĩž Ġlj2Tlj Njō5 LJĠ#Ā
!fρùùùùōak Njhu Ÿf Ō5 pNjĠη LJdž ý#Ā

(¹)أحمد سحنون: الديوان، ص 239.

ηθσκὺν ἰὴν ἰὴν ἰὴν :ÆWŖĳĳt ĶdžĀĳt

!fḡpùùlĳĳk ḡp ḡzē!f ḡġhT ḡ# Nĳh zĳjT

⁽¹⁾fḡpùùσĀk ḡp ḡžŭlŭf LJŮĀ ḡ# Nĳō5Ā

Īŋz ḡTĳ ḡI5 "LJĀĳσl ḡdžσ"ḡŋp Ō5 ḡŭŭŭp!f Kġhŭlġĳdž!f ḡdžŭp Kġŭhŭŭf lĳRŊj Ō5 Ōdžŭlĳ
ḡĀŭŭ!f zġĳḡ LJdž ĀŊj ḡžŭl!fĀ lŭT!f Nĳŭŭz ḡdžσdž LJḡ ḡdžhŭĀ ŬŌdžŭlŭf LJŭŭp!fĀ LJc2l!f ḡσ
LJdž Σġĳ!f lġŭσ Ḳlḡ LJdž Nĳō5 ḡĀ ĪŖ!f ḡŭŭŭŭ!f zĳjT!f fŖŊj Ō5 āzŭ Āŋj5 Ŭdžŭlŭf zĀĳhŭ
.LJŭdžŭlĳdž!f ḡŭĀ ĪŖ!f zĳjT!f NĳĳḡĀ Ŭcḡḡzŭŭf Īŋz LJĀdžŭlĳdž!f zTĳĳf Nĳō5Ā Ŭŭz2T!fĀ ḡŭŭŭf
"Cġdžŭlĳz!f zḡp" Ḳġk5f ḡhŭlġĳdžhŭ ḡŊġl!ḡ "zḡp ḡŭ K#zĀhŭ" LJfĀĳzḡhŭ Nĳ! āzḡḡ ἸḡTḡ ḡŭĳĳĀ

:ḡŋjŭ5 ḡĀlŭ Ōĳ!fĀ

zḡp ḡùùùùùŭ ḡžŭz!f ḡĳĳ ḡlzdž Kĳĳ5

zḡùùùùŭLḡḡ ḡĀŭ!f Ḳŭŭŭŭf Īkσ ḡzŊjĀ!ġhŭ

zḡùùùùùŮĀḡ LJcŮĀŭ! lĳĀḡσk ḡŭl!ġ#

zḡpùùùùùḡ Σŭŭ!f Ō5 ḡŭσ Kllσ5

zḡùùùùùùùŭŭlĳŭ Σŭ! Cġĳhŭ Kĳḡ ḡĀŭ!fĀ

⁽²⁾!zḡùùTzḡ Nĳō5Ůŭ ŬĀ Ŭŭdž!f LJz

!zḡpùùùù# Ḳ! KσŬ zḡp ḡŭ K#zĀhŭ

lĳzùùùùfġŮ ḡz ŭŭdžŭ ḡdžŭσ Kĳ# ḡp

ḡùùùz5ḡĳdž ŊŊj ḡzT ḡŭfĀ Kĳ# ḡp

KùùùσdžŮ ŭžŭ! Σŭlĳ ḡŭσ Kĳ# ḡp

NĳùùùùùùùùùùkĳŮ Cġġhŭ l2#5 Kĳ# ḡp

ḡùùùùùùùŭḡz Nĳŭĳĳ Ŭ ḡzē!f fŖ#ŊjĀ

ḡŭŭ ḡŭσh ḡspḡĀ ḲhŭTḡ Nĳ#Ā Ŭŭŭσkĳdž!ḡdžŭ!f ḡhŭġdžhŭ Cġdžŭlĳz!f zḡp Kĳĳ# ḡl!

Ḳġk5f ḡhŭlġĳdžhŭ Nĳfĳlĳŭk Kġŭhŭŭf lĳRŊj Ō5 ḡŭĳĳĀ ŬLJĀĳσl ḡdžσ ḡzŭlĳŭhŭ LJdžĀ Ŭŭdžŭŭ!f Cġŭzḡ

ŬḡḡT2ḡĀ Ŭḡŭz LJdž ḡŭhŭzT ḡḡdžc ḡŭσl Ōĳ!f zḡp!f Ōŭj5 Ŭḡŭσ ĪŖ!f ḡžŭσ!f ḡŊjzŭ Ōĳ!f zḡp!f

.zTĳ!f ḡŭσĳĀ Ḳġŭlĳ!fĀ ŭžŭf Ī! ḡzT!f fŖŊj Nĳĳĳĳ Ōĳ!fĀ ŬŭdžĳĳĀ

LJdž Nĳḡḡĳzḡ ḡ5Ā!f ḡŭσ" LJfĀĳzḡ ἸḡTḡ ḡŭLĳ ḡI5 Σŭ2ḡhŭ LJdž ḡ5Ā!f Ἰḡz ḡhŭlġĳdžhŭ ḡdžḡ

:ḡŋjŭ5 ḡĀlŭ ḡŭ Σŭ2ḡhŭ

⁽¹⁾المصدر السابق، ص 227.

⁽²⁾المصدر نفسه، ص 26.

!DžfρùùùùùùùρŮfĂ KĠhA!f ýĠdž Ġö
 DžĠùùùùùùùκl dž!f ĠljēZĂ ĠljĠdžσ LJZ
 !DžŮùùùùùùùùlĂ †σκ Ĩ†zD Džλ
 Džf2ùùùùùùù†!f IĠdžσ!f 2Tzdž Ġhuσ2dž
 ρùùùùùùùùηh LJöσ5Ġlj dž!Ġh Ġhuσ2dž
 ŮùùùùùùùùNjd Džλ Ġhuσ2dž Ůžλ Ġhuσ2dž

ÖùùùdžĠU ýŮ!h Džùùùùκp ŮĂ DžùùùùκŮlŮ! ρŮh!f ĠNjp T Kσk5
 DžĠùùùùùùùùljdžh ýσκκk Dž! Dž†κZρĂ ĠùùùùùùùùùùdžŮ5 ρŮh!f †σf2 DžκljD
 !DžŮùùùùùl h Dž†ZĂùùùη2 ŮD ýùùùhκ LJD KĠnjöNjĂ ĠNjēZ DžκljD

(1)DžfρùùùùùùùT f ý† ρljz DžŮU!f I2ε Ġùùùùùùùùùùljz LJĂpĂRk Ġnjšö l DžκljD
 ρ5Ă!f fRnj LJdh ä2ö Rq ŮΣ ö2Ġh LJdž ρ5Ă!f IρĂzh KĠöhuŮf IjRnj Ö5 "LJĂljσl ρdžσD" ýσ2ö
 NljŮ Ġnjljz NŮöσ2 Rlj dž alinjκ dž! ρŮh!fĂ ŮDžŮU!f Ġnjljz ρzhöĂnj5ŮĠnjšö lĂ ĠNjēZĂ ρŮh!f ýhκl dž Ănj
 Ů2 l dž!fĂ Džžκdž!f ρ5Ă!f fRnj †ljĠdž KĠöhuŮf IjRnj Ö5 "LJĂljσl ρdžσD" 2njUD ρpĂ ŮĠnjžhκl dž
 .NjöŮz ρŮh!f ýĠdžc †Ůžö ĨR!fĂ

Nj! †öρ T Ĩ!q Ġnjžl2D ρpĂ Ů"1962 ýöhu2" LJfĂljzh Iρö T p DžŮlj 2Ffzη!f ýŮhκl f †h l Ġlj džhĂ
 :Ġnjö5 ýĂlö Ök!fĂ LJfĂöρ!f Ö5 Ij2†R Ġdž ýljσ ýŮhκlŮf LJŮžq 2λq †dž T Ġz!f 2Ffzη!f Ġh

!!ρùùùùùùùöZ †ŮσŮf ρl5 ĨRŮ! Ġdž
 !!ρùùùùùùùö2TĂ ĊĨη Ů Ů2D ý†h5
 ρùùùùùùùöρnjκ!f ĠNjpĂlŮ IĠöσ!f fĂ2ηNj
 !!ρùùùùùùùöT ö DžĠnjŮ!f Ödžf2 Ġnj!Ăσ LJdž
 !ρùùùùùùùödžκ "KĠloĠdž!f KŮžĠlj!Ġh"
 !ρùùùùùùùöžh ŮýσD LJdžĂ ýöhu2!f ĊĠη
 Ý2ùùùùùùùž2 Džnjκp25 ÖhŮp ýĠhuσD
 Ġùùùùùùùdžq ĠpĂlZ Ů "2Ffzη!f" fĂ†2κ
 K2ùùùùùùùT hD LJq ĠNj2†Ă 2ηnjκ 2öŮ!fĂ
 Ĩùùùžσ!f Ů2D ý2κ Dž!Ă ýöhu2!f ĊĠη

(2)ρùùùùùùùùöžh! NjĠ35 Njö5 Ůl T LJdž
 DžnjκĠöσĂdžnjσ2DfĂp2Ġ5Ă ŮDžnjσfĂ2D Nj! fĂdžρp LJdž 2†Rkö KĠöhuŮf IjRnj Ö5 2ZĠT!f
 †ZĂ!Ă ρĊTκ LJdž Ĩ2Ffzη!f ýžT!f Ġnjö!q ýĊ Ök!f †ö2zēdž!f †!Ġσ!f 2†Rö Ġdž† ŮLJöNj2†dž

(1) المصدر السابق، ص 290.
 (2) المصدر نفسه، ص 72.

ηθσκϒ̀NljNžk† ησ†3y† :ÆDϒRk† KdžĀk†

ý† lj2Ukljő ĩR!f yōh2!f CĠηĀ ÜYĠzT!f Dž2 †öĠnjlj!f Ő5 DžNj2ĠT kljf LJĠ† LJ†!Ā Ü ĩljDĀ
. ĩ2Ff2η

ĀD ÜthFĠlj pŭh!f YĀljK LJq Ġdž5" KĠhŭljĠljđž!f 2zT "LJĀljσlj pđžσD" LJfĀöb ĩđZ YđZ pl!
LJĀljσlj †ö2ZĠT U' ösk ĩkσ Üth2σdž ĀD †σ25dž lzĀT Ġnjur2D Ő5 Džlj2k ĀD Üth†lj Ġnjö5 ylk
.(¹)"ýfĀσÜf Njöüđžk Ġdž ž5Ā

(¹) نسيب نشاوي: مدخل إلى دراسة المدارس الأدبية في الشعر العربي المعاصر، ديوان المطبوعات الجامعية، الجزائر، 1984، ص 142.

ĜAĤOĥ / 3

ηδρἈκτ ηστ3yκτ.....:Ρκκρκτ ḲδζἈκτ

hřpyĴ llε hε#llε/l

ý# Ō5 ýĀŪf 2TĴz!f ĠNj2ĠhukZZĠh tð2zT!f t3ŵ! l2ðh# tððžNjD LJĀĴ2fp!fĀ pĠlĴ!f Ō!Āð
ýhup lCf2l!f p2ηdžh LJðz!f Nj#2pκ CŌT ýĀD Ōnj5 Ü2ðhzkŵ! lfpð# tðžŵ!f ýðžzkĴ Ō ŌĴ5 ýðžZ
.ŌĴ5!f ýðžz!f LJĀdž uðž Ĩ!q ŷĀ!Ā!f

tðFĠĴh!f lðĠdž!f ĠNj2ĠhukZZĠh t3ŵ!f t FĠTP 2ĠdžĶĴf ŌNj 2zT!f Kf2ðððž Ĩ!ĀD LJq
2njUðž NjσĴjðžκ Ōk!f ŌNjĀ ÜĠnjκŌĴfĀh Ūq LJĀ#ð LJD LJ#ðž Ū ĨR!f ýðžz!f fRnj! tð#Tðž!fĀ
.pĀηĀ!fĀ tĴĀĴð#!f

LJdž u LJdž t3ŵ!f ýznð LJD 2ZĠT!f ĨžZ phŪ fRnj!Ā Ü2zT llĠĴNj LJĀ#ð Ū t3ŵ!f LJĀph5
2!dðž ĀD Ū t Ġl!f tð2ηκ tðŪZ LJdž tĀĀD Njκžŵh 2ZĠT!f tð2ηκ tðŪz5" NjκĠdžĠdžκNjĴ Ĩ!ĀD
Njκž! Ō5 ŌĴĠĠdž!Ġh CĠσðq LJdž 2ðhzk!f lĀp Ō5 Ġdž ĨžZ pðžkzð 2ZĠT!f LJŪ ll!RĀ Ütðσ2Ĵðž!f
.(1)"Njh tTĠP!f tð2ðĀTκ!f

DžĀnjsðž! l2ĠTŪf ĠĴh 2pñð LJĀĴσĴ pðžσD 2zT Ō5 tð2zT!f t3ŵ!f Ĩ!q U'2zk!f ýhupĀ
2ZĠTðž!fĀ 2Ġ#5Ūf LJZ 2huzð! 2ZĠT!f NjĴðž ýnjĴð ĨR!f LJ2Pðž!f ĠNj2ĠhukZZĠh tðžĠZ t5T h t3ŵ!f
.NjñκPk Ōk!f

NjhĠκ# Ō5 2#R tðσ Üt3ŵ! tðžnjðž!f KĠsð2zk!f LJdž "ŌĴη LJh!" 2ð2zk 2hukzðĀ
.(2)"ðžnj u f2εD LJZ DžĀp ý# Ġnjh 2huzð (KfĀTD ĠnjĴ35) ĠNjðσ ĠdžD" :Nj!Āp " t FĠTP!"

ĠnjκzðhŌh DžκNjĴ pĴ5 ÝĠnjhĴfĀη yððžηh DžκNjĴ tðσ Ūfpñ Ġlðpp 2ð2zk!f fRnj LJĀ#ð fRnjhĀ"
Ō5 DžpPkĴκ ĠnjĴD Ġ uðð 2#RĀ Ü2Ġ#5Ūf ýĴĴĀ 2ðhzk!Ġh tðžĠdžκñŪf ĠnjκsðUĀ 2#RĀ tðĶĀT!f
.Džnjκž! DžĀp ý#ŵ5 yðžκñðž!f

(1) محمد ناصر: الشعر لجزائري الحديث اتجاهاته وخصائصه الفنية، دار الغرب الإسلامي، بيروت، لبنان، ط1، 1985، ص 275-276.
(2) ابن جني: الخصائص، تحقيق: محمد علي النجارية، دار الكتب المصرية، ج1، 1913، ص 33.

ηδῶκετ ησζγκτ.....:Πκκκτ κδζκτ

(1) !ḡùùηδζḡ ΤΡḡ LJδζ ρόκ!f ρόζό LJδζ †ησ ΚυσρḂ

LJδζ IGKḡδζ †ōljρηḂ †ōσḂδζ Uḡ5!ḡ 2ōUḂku Ipō T!f IjRNj Ō5 LJḂljσḡ ρδζσḡ Džḡp ρI!
 ἻR!f "Σōρḡhu LJḡf" †δžŪf IjRNj ýŮḡ! NJḡḡλ2 Ō5 †ō2ḂζT!f NJκ!ḡσ LJZ Σō5LjκŪ! II!RḂŪ †zōḡŮ!f
 Ū†δžŪf IjRNj γ2ρ 2ōljκ Ōκ!f ΣδžT!f LJḂljσḡ ρδζσḡ 2Ulj Ō5 ḂNjḂ ŪρT2δζ LJḂρḡ NJκδžḡ II2κ
 Ō5TḂ ŪIḂη2δž!f ýḡδžŪf †ōlσḡhu Σōρḡhu LJḡf DžG15 ŪNJō5 †ōzk ἻR!f DžŪU!f ýō2ō ἻR!f 2ρḡ!fḂ
 †ΠΠ ρόζό LJδζ ý† γ2ḡσḂ Ū†ljσḡf †ŪPŪf Ἱ!ḡ ḡNjρT2ḡ Ū†δžŪf ýNjḡ† KḂIλḡ Ōκ!f DžŪŪf
 .†ō2Fzη!f †δžŪf IjRNj 2ḂRη

Ō5 †ZḂŪIδž!ḡ5 Ūḡḡḡḡḡ ḲσōŵḂḂ 2ōḂTκ!f ἹḂZ ρδžkzk 2ZḡT!f ḡNjδžρPkḡf Ōκ!f †žḂ!ḡ5
 γō†2κ!fḂ Uḡ5!ḡḡ5ŪΣōρḡhu LJḡf Ḳf2ḡ 2ZḡT!f Σōḡḡσḡ Džḡηκ I2ḂT LJZ I2ḡhuZ ḡNjκfR ρσ
 LJδζ fḂη †ZḂŪIδž!f Ō5 γōTκ5 ŪKḡōḡŪf ýŪP LJδζ 2ησκ 2ŮfḂz!f LJδζ †Tḡōη †ρḡŮ LJ2κPk
 .††2σ!fḂ †ōḂσ!f

"2σḡḡ!f IGḡḡLjδζ" Ipō Tρ Ō5 NJUσḡḡḡ ḡδζ fRNjḂ

!Džùùù!ḡkō ḡ†ùσḡḂḂ	DžùùùùḂ†kō ḡκδžḡ Τ ḡō
!DžùηZḡ ḂNjḂ ḡḡ2zdžḂ	ḡùùùžōḂḡ ḡḡŮP ḡōḂ
!DžùùùùLj2kō 2ZḡT!	2ùùùḡ ý† ḡσḡḡδžḂ

(2) !DžùùùùḂ†kō Ij2ùḡḡ IjḂḂùùḡ LJZ NJLj†!

Ūlj2f2ḡḡ LJZ NJ! 2T†ō ἻR!f †ōρT!f †ḡḡλδžḡ LJḂljσḡ ρδζσŪ †ḡḡLjḡḡ 2σḡḡ!f LJḡ† ρI!
 2λḡō ḡžōḂḡ ḡḡŮPḂ Ūḡκδžḡ Τ LJḡ† LJḡḂ DžḂ†kō 2σḡḡ!f LJḂḡ Ḃ2ō ḂNj5 ŪNJδžŪḡḂ NJδžḂδžNj NJ! Ḃ†TōḂ
 ḡδž† Ū2zT!f †ḡḡ† Ō5 2ZḡT ý†! DžḡNj!Ūf ŌḡḡδžōḂ ŪḡδžḡZḡ LJḡ† LJḡḂ ḡḡ2zdžḂ ŪLjō2Uḡḡ!f Ō5
 .†ljḡōP!f DžρZḂ † ŪPŪf †5Tḡḡ Ij2ōḡ LJZ 2ōδžkō

(1) أحمد سحنون: الديوان، ص 244.
 (2) المصدر نفسه، ص 32.

ηόυΆκτ ησt3yκt.....:Pκκκκt KdžĀκt

KĀkoʃ t ɔo ÜNjhu äpkiö LJÐ γηθ ἱR!f WpĀdžLj!f Ljc2I!f t3! Ō5 ä2ð LJĀljɔʃ pðʒoʔ5
 UĖs!Ð KŁjdžwʁk "Džŭlŭf p!Ā ĞljNj" Ipö T I5 ÜLjc2I!f Ljdž IGİKljðž ŌljĖzdžĀ UĖs!Ð ĪŵZ ljpʃĖ T p ýn
 (...Dž2dž2 ÜKĖ52Z Üýò2hu ÜDžLjðp ÜŸf ÜDžŭlŭf) :ýłdž tðljðp tðdžŭlŭ ŌljĖzdžĀ
 KŁdž#Ð DžĀð!f ŷ :tðžð2#f tðŬf 2UĀ t ɔo Ljc2I!f Ljdž Σ Ğhukpʃ ŌljĖĀ!f Kðhu!f Ljdžwʁk Ğdž#
 .⁽¹⁾Ŵ ...DžLjðp Dž#!

"LJĀljɔʃ pðʒoʔ" LJĖdžðžhu ŌoĀk ŌNjĀ ÜĖnjž# Ipö T I!f Ō5 Kpð2k tðdžŭlŭf UĖs!Üf lJRnjĀ
 : "ĪĀhLj!f p!Ādž!f" Ipö T p Ō5 Ljc2I!Ėhu LJĀljɔʃ pðʒoʔ 2ĀĀk Ėwʁðð Σ džŭljĀ ÜNjĀlj2Ā ŸĖhu ĪĀI!f
 ĞùùùdžĖ T P!f γoʃf ĖoʔžĀ ĞdžŭU!f 2Ālj!f Dž2Nj
 !ĖùùùùdžĖp ýŬĖhu!f Dž2ĖNj Ğdž! ýŬĖhu!f äĀ2LjĀ
 !ĖùùdžĖljŬf ĪIKTD ἱR!f KðĖfĀŬ!f Dž#o äĀŬljĀ
 ĞùùùùdžĖŬo ĪI2T!f t!Āp ĖNjŭž Ljdž KĀĖnjĀ
 !ĖùùùùùdžĖljðž KkĖdž Σslp ĖNjʃ2# Ljdž KpĖ5DĀ
⁽²⁾ĖùùùdžĖdž!f KĀdž!f Ėnjhu KpʃR tħoʃ K2ʃĀkĀ

t ɔo ÜtðoĀdž UĖs!Ð ŌNjĀ Üðžð2#f Ljc2I!f Ljdž tħkİdž UĖs!Ð Ipö T I!f lJRnj Ō5 þnLj
 UĖs!Üf DžUzdžĀ ÜĪI2T!f KĖdžŭU Ljdž γĀŵI!f 2Ėljð ἱR!f 2Ālj!Ėhu 2ð2T!f ĪĀhLj!f p!Ādž!f 2 T ð
 KŁjĖ# (...ÜĪI2T!f ÜýŬĖhu!f ÜĖdžĖ T P!f ÜDžŭU!f Ü2Ālj!f) NjĀp Ėnjljðž tZĀŬİdž!Ėhu Kp2Ā Ōk!f
 . t !ĖP!f Ōljðp!f Džŋzdž!f Ljdž

ĖĖhupŬf äp! tħĖk#f! γð!Ėljð Ō5 tɔwʃĀ KĖdž T ħ K#2k þp Džð2#f Ljc2I!Ėhu tðĖljz!f lJRnj
 Ō5 t!ʃ2ŋ Ėnjhu Ī#DĀ tLjĖkðž!fĀ İĀI!f γŋĖŬhu ĖnjkzhŬ þİ5 ÜĖfĀlj þo ĪŵZ LJððoŭŭ T Ŭf Ėʃ2zT!fĀ
 .lj2zT Ō5 oʃwʃĀ ý#Tħ NjKðdžŭlŭ K2njU þİ5 ÜLJĀljɔʃ pðʒoʔ 2zT NjLjdžwʁkĖdž ʃRnjĀ Ü2ðh2k!f

⁽¹⁾ سورة المائدة: الآية 03.
⁽²⁾ أحمد سحنون: الديوان، ص 221.

η0uÄk† ηst3y†.....:Pkk† KdzÄk†

:fNj#eÜε /II

LJD Gdz f PT pf2D fR35 ÜΣö T!fÄ 2öhuGzk!fÄ Kf25dz!f LJdz ýFónj pöZ LJdz t3ü!f ý#TKk
İlj!kö! 2öhuGzk!f YljD Ö5 Kf25dz!f YljD 2GkPölj Nlj35 Ü2ÄzT ÄD 2pÄdz ÄD İD2 LJZ 2hzö
ÜGnjlj 2ZGTdzü! Gnjlj Kf2Ghz!f LJÄ2GkPö pp ΣGlj!f LJD Öljzö Ü fRnjÄ pö2ö GdzZ 2öhuGzk!f NJ!
.Ö5Gİl!f DžNjöp T2Ä töÄ3ü!f DžnjK#üdz 2ÜkPGhu DžnjKf2pp 2ükPk RQ

LJG5ükPö GdznljD pöhu Nlj 2lj äz3dz!f Gdznj! 2l#D ÄD LJö2öhuGk pÄñÄ Öljzö LJRQ 2GökPÜf LJQ
fR LJÄ#ö Njkf2Ghz 2GökPf LJlso İR!G5 fRnjhuÄ ÜLJöüükdž!f Ö5 İj2ölak äpdzÄ Džnjköpak 3Ff2Ü Ö5
pYÄü!Üf Änj Gdz5 LJRQ Üýur5D YÄü!D

:Lj2İpy† - 1

:huÇII fNj#eÜε Ic

ýlkljf Džl "tTö2" Öljzö ÄnjÄ stileus Öljökü!f ýTÜf LJdz" YÄü!D tdzü# KİKTf pl!
t#Gk#f tİö2Ühu ÜÄD ÜhuK2G5 Üt#Gk#f tİö2Ühu Gnjü# 3üzkK KGDžÄnj5dz İ!Q 2Gñdz!f 3ö2Ü LJZ
tdzü# LJ#!...töhpÜf töÄ3ü!f Kf2öhuGzk!f İüz 3ü2ö RPD Džl ÜKGÜÄÜPdz!f İüz Üfp ÜtöÄpö!f
.⁽¹⁾"fPÄdzZ tölö2εÜf t3ü!f Ö5 Öljzk stileus

Änj5 pkdždz 3ö2Ü ý#Ä YÄü!D :ýöPlj!f LJdz 2Üljü!f ýGİöÄ" 2ÄÜljdz LJhf pljZ YÄü!ÜfÄ
yžñöÄ ÜCÄlj YÄü!D Ö5 DžkljD :ýGİö ÜYnjRdz!fÄ NñÄ!fÄ 3ö2Üf YÄü!ÜfÄ :ýGp ÜYÄü!D
Yö!GİD Ö5 LJü5 RPD :ýGİö ÜLJ5!f :Džur!Ghu YÄü!ÜfÄ ÜNjö5 RPaK 3ö2Üf :YÄü!ÜfÄ ÜYö!GİD
.⁽²⁾"f2hu#kdž LJG# fRQ YÄü!D Ö5! Nj5ljD LJQÄ ÜNljdz LJöLjG5D Ö5 İD ÜYÄİ!f LJdz

(¹) صلاح فضل: علم الأسلوب مبادئه وإجراءاته، دار الشروق، القاهرة، ط1، 1998، ص 93.

(²) ابن منظور: لسان العرب، تعليق خالد رشيد القاضي، دار صبح وإديسوفت، بيروت، الدار البيضاء، ج6، ط1، 2006، ص 299.

q0uÄkt qst3ykt.....:Pkkkt KdzÄkt

K#l :yGloÄ Ütö2w!f :yÄlÜf" :wö!Ä!f Džqzdž!f Ö5 yÄlÜf zö2zk ČghÄ
Ö5 GljRPD :yGlo LJ5!fÄ ÜNhgk# Ö5 ykG#!f HözöÄ ÜNhnjRdžÄ Nklö2w :fR# Ö5 LJü5 yÄlÜf
.(1)"ljÄoljÄ ýPli!f Ljdž z T!fÄ tZÄljkdž LJÄlj5 :yÄl!f Ljdž yö!G!f

Nhöl!f" ÜtEühu!f ΣG!f Nhgk# Ö5 "İ2TPdžz!f" pljZ yÄlÜf OüwT dž Ğuröd p2Ä Gdž#
Üpfpo!f ÄnjÄ yüll!f İt#x!f Klh!Ä Üİk!f yüllÄ ýökl!f Ml RPDÄ Üyöü! ÄnjÄ NhlÄÄ
K#lÄ ÜdžGZ yöü!k!fÄ ÜwÄz!f İZ pfpoÜfÄ Üyüldž Önj5 Gnjködž İZ KhölÄ Khölkä
.Hljö yö!G!f İZ Ndzü#Ä ÜNklö2w :LJü5 yÄlÜf

RPD :yöü! lj2qTÄ ýÄlz!f yükl dž ÄnjÄ ÜNhlökl!fÄ NölIZÄ ljpfđ5 Nhöl!f :zghdž!f LjdžÄ
.yfü! ÄljÄ ÜGnjp!Ä RPD :yÄl tpgljÄ Üyü! İ2qTÄ ÜGNj2džÄÄ Gnjp2Ä
.(2)"äz!ö ÜÄ Nljdzö Kskölö Dž! fRq yÄlÜf Ö5 Nj5lp zhu#kdž!f ýGloÄ

:föüŮTε fNj#zÜε /f

Nljözhu ykG# yÄlÜf Nju f Pö Ljdž Džnjldž5 öüwTÜf Ö5 yÄlÜf zö2Gzk Kpözk pl!
H!R! zö2Gzk!f Ljdž H!R zöx İ!q thGk#!f wdzlj ÄD zöhzk!f Hözö Nju f Pö Ljdž DžnjldžÄ
.yÄlÜf ü! üdžGT Ğsö2zk pčhög yzTö

:DžŮkqΘDžHεNj ÄDžεqtsHε fpyHε qdY fNj#zÜε /1f

DžÄnj5dž! fÄur2zk LJöR!f y2z!f ČGdžiz!f ýFfÄD Ljdž (üNj684) "Öljqöwz!f Džzö" pzo
LjqÄ ÜtöÄljzdž!f KĜsö!äkl!f LJZ ýTσk HföNj yÄlÜf Ljq" :yÄlo töo ÜöoüwTÜf yÄlÜf
Ö5 DžUlj!f Čfzhu ÖljGzdž!f Ö5 yÄlÜf LjqÄ ÜtöU5!f KĜsö!äkl!f LJZ ýTσk HföNj DžUlj!f
tnj Ljdž ýGikljÜf Ö5 zöwkl!fÄ yljGkj!fÄ Č/2wÜf Lljö Ljdž Njös Uöüö LJD yhÄ5 ÜUĜs!Üf

(1) الفيروز أبادي: المعجم الوسيط، مجمع اللغة العربية، جمهورية مصر العربية، القاهرة، ط4، 2004، ص 441.
(2) أبو القاسم جاز الله محمود بن عمر بن أحمد الزمخشري: أساس البلاغة، تحقيق محمد باسل عيون السود، دار الكتب العلمية، بيروت، لبنان، 1998، ص 468.

ηδὲ ἄκτ ηςτζγκτ.....:Ρκκκτ Κδζἄκτ

Λδζ ρφ2ϷϷφ Λζλσ Λδζ ΔζϷλφ! Ὁ5 ϷσϷῶ Γδζδζ ρτλδζ Ἰ!q ρτλδζ Λδζ Ι2Ἀ2ῶτ!Ἀ Ὑτνηη Ἰ!q
 .⁽¹⁾"Ϸλλφ!φ τ5Ϸ!Ἀ τϷλΓλδζ!φ ΙΓζφ2δζἈ ὙϷzϷ Ἰ!q Κφ2ΓϷz!φ ὙzϷ

Ὁ5 ΝϷζζηἈ (Γηjῶ5 γλΓλκ!φ) τῶἈΓλζδζ!φ 2ἈδζϷφ Ἰλζ ΓϷ τλδζ γἈλ!Ϸφ ΔζεΓσ ýζη ρρἈ
 2ΝjΓλ!φ ρϷz" Ι2Ϸλζ 2ϷΡϷ ρΡΝjἈ τῶϷλ!φ ΚΓ5ῶ!Ἀκ!φ Ἰλζ γτλδζ ἈΝj ἸΡ!φ ΔζϷλφ!φ γϷΓλδζ
 γἈλ!Ϸφ 22z τῶσ ὙῶλΓζδζ!φἈ ὙΓ5!ϷΓϷ τλζκῶ Γδζ! ὙδζΓτ ΔζϷλφ!φ ýζη τῶσ "ὉλΓηζηη!φ
 ρΓσκϷφ ἈΝj Ιjρλζ ΔζϷλφ!φ ΛΓΓ τῶσ Ὑ⁽²⁾"Νῶ5 τῶ2Ϸ!Ἀ ΔζϷλφ!φ Λδζ γ2Ϸ!φ γἈλ!ϷφἈ":ΝjἈλϷ
 .γλτ!φ Ὁ5 τρρ!φἈ γϷἈ!φ Ὁ5

ΓϷῶδ ϷϷ2ῶ Γδζτ ὙτῶἈζλ!φ Ι2ρλ!Ἀ γἈλ!Ϸφ ΛδϷ ϷϷ2ῶ Νλζ35 "ΛἈρλ!Ρ ΛϷϷ" Λζz Γδζδ
 Νῶ5 Νλζῶ ἸΡ!φ γἈλ!Ϸ!φ" Ιjρλζ γἈλ!ϷΓ5 ὙΙ2ΓζκλϷφἈ τϷΓκτ!Ἀ γΓλϷϷφἈ 2ΓηῶϷφἈ γἈλ!Ϸφ
 .⁽³⁾"Νῶ5 325κ ἸΡ!φ γ!Γλ!φ Ἀδ Ὑῶτ!φ2κ!φ

ὙῶλϷτδζ!φ ρΡΝj γἈσ ΚΓ5ΓϷρ q τ5ΓϷρ fἈἈΓσ 2λτ ρΓλλἈ ΓΓϷρδ Λδλρῶδζ!φ Λδζ Ν52zἈ
 Ἀ (Δζ1964) "ρΓλζ!φ ρἈδζῶδζ ΣΓϷz"Ἀ (Δζ1937) "Ὁz5φ2!φ τρΓ Ἰ5Ϸτδζ" :Δζηλζῶ ΛδζἈ
 .Δζη2ῶzἈ "γῶΓτ!φ ρδζῶδ"

τσϷ!Ἀ γἈλ!Ϸφ τλφ2ρ Ὁ5 ΚὙἈΓσδζ!φ Δηjδ Λδζ "γἈλ!Ϸφ" γῶΓτ!φ γΓκτ ρzῶ τῶσ"
 ΛἈτῶ ΔζϷτ!φ Λδζ Λ5" γἈλ!Ϸφ Λδ Γηλζῶ Λδζ γἈλ!Ϸ! 2ῶ2Γζκ Ιρz ἸϷzδ ρλ5 ὙΝκὙΓηδζ Ὁ5
 .⁽⁴⁾"ὙḠδζ Ἀδ Γδζτῶ Ἀδ Ὑφ2ῶ2λκ Ἀδ τϷΓκτ Ἀδ Ὑφ2Γηδζ Ἀδ Γηζῶτκ Ἀδ Ὑφ2φἈσ Ἀδ Γττρ

: fρζλλε ϷλY fΝjτzϷε /2 f

ΛἈη" ρηλζ Δζηκλφ2ρ Ὁ5 γἈλ!Ϸφ σλϷτδζ fἈἈΓλκ Λδρ!φ ΛδῶϷ2z!φ Λδλ2φρ!φ ΛδϷ Λδζ
 .⁽⁵⁾"γḠϷΡ!φ Ὁ5 τλζΓ5!φ ΚφΡλ! τῶρ25!φ τ!Γτ!φ τδζλ" :ΝjἈλϷ Ν52z ἸΡ!φ fἈῶρ

(1) محمد كريم الكواز: علم الأسلوب مفاهيم وتطبيقات، دار الكتب الوطنية، بنغازي ط1، 1426، ص18.

(2) عبد القاهر الجرجاني: دلائل الإعجاز، قرأه وعلق عليه محمود محمد شاكر، مهرجان القراءة للجميع، مصر، 2000، ص 468.

(3) ابن خلدون: المقدمة، دار إحياء التراث العربي، بيروت، 1408هـ، ص570.

(4) يوسف أبو العدوس: الأسلوبية الرؤية والتطبيق، دار المسيرة للنشر والتوزيع، عمان، ط1، 2007م، ص26.

(5) يوسف و غلبيسي: مناهج النقد الأدبي، جسر للنشر والتوزيع، الجزائر، ط2، 2009م، ص84.

56

!ăpùùùlǐ!f 2džP_h 2η5!f ĞnjūdzāD

fρ2ùùùùε fR_Q 2ôŮ! f p2k

!ăpùùùŇT!f Ǽσ Ɛ5Ůk fTzLjdž

⁽¹⁾ äpǼ!f ĞnjĠD LJdž Öpŭk KpĠ+

†ùuĀ2 Ō5 2Nj2!f 2ôhZ K_LD

†ùùù†ôD Ō5 2ôŮ!f CĠLjZ K_LD

†ùùùùh_p Ō5 YŮ!f Ƥô52 K_LD

†ùùηnjdž Ō5 C2_h!f Yôh_p K_LD

LJdž 2ĠdžzkŭŮf Njdz2σ ĠdžpLjZ KĠôhŮŮf lJRnj ĞnjLjdž KRPD Ōk!fĀ IpôTl!f lJRnj 2ZĠT!f Yk+

Dž! ĀnjĀ ÜNjkĤ2 lĠĠkf 2ZĠT_{dž} LJdž Nη!ĠPô ĠdžZ 2ôh_zk!Ġh DžĠ5 ÜNjNjD LJZ Njp25Ā †ô2σ!f

†ŮôŭĀ Ānj 2ôdžu!f" LJdž DžĀŮdz!f LJdžĀ Ü"K_LD" 2ôdžu!f ýdžzkŭf ý_h ÜNjkpôT_p Ō5 Ğnj_h 02Tô

LJôĀ+k 23T! lĠ2fĀdž 2ôĤ+k!fĀ Ü2ô+2k!f Ġ5p_hjkŭdž ÜΣsLj!f LJĀLj+dž LJZ f2ôh_zk DžĠnj!Ů!

Dž!Ġdž Ů!q Ğnj_h 2ĠTô KĠdžŮZ äĀŭ Σô! Ü2ĠkŭŭŮf ŮLjzdž_h Ānj5 ÜĠnjdž_hσ †!uĀ Ü2FĠdžu!f

.⁽²⁾"lĠ2+R_h 02Tô

ŮLjzdž!fĀ ý†T!f ýĠdž_h LJdž pô2k Ōk!f UĠ5!ŮŮf U_zh_h ýĠdžzkŭĠh DžĠp fRnj YLjĠ_h Ů!q

†pσk UĠ5!ŮŮf lJRnj ý†5 Ü(...C2_h!f Yôh_p ÜYŮ!f Ƥô52 ÜăpLj!f 2džP Ü2Nj2!f 2ôhZ) :NjĀl+

.ĠZĠôqĀ ÜĠdž_h ΣsLj!f Ō5

ăp! 2ôh+ 2ôĤk Ğnj! LJ+! Ü†ŮôŭĀ †σuĀfĀ Ğnjp_hô IpôTl!f lJRnj ŌLjZdž! UσŮdž!f LJq

lĀp lĠZf2dž YLjĠ_h Ů!q YĀŮŭŮŮf Ō5 l2TĠh_{dž}!f ŮŮZ pđzkzô LJĀLjσŭŮ pđzσD LJdž pηLj5 ÜŌŮk_{dž}!f

Yô!Ġ_h NjŮŭŮŮD ýLj ŮŮZ 2pĠp Ü2Ĥk!f pôpT Σσ!f 2Nj2dž LJĠ+ pŮ5 ÜCf2l!f äp! ĞnjzpĀ

ýĀlô ÜLjηŭŮf Ō5 ĞnjĠ!D Ōk!fĀ "ŌLjŮĀ" IpôT_p Ō5 ĠuôD YĀŮŭŮŮf fRnj 2ηUôĀ †σuĀfĀ †ŮnjŭŮ

:Ġnjô5

!ĠùôĠσ ŮŮTô lĠ2σ DžĀô ý+

!ĠùôĠŮT lĠĀ2Rô pĠ+ pp ŌLjŮĀ

!ĠôĠdžσ ĀŮŭŮ Ü Ġ_LD Ůpŭ_h LJZ

!ĠùùôĠD ýĀŮ Ġô5 ŌLjôZ lĠ2k

ĠùôĠD ýĀŮ LJdž lĠĠ!D Ġdž pT

Ůùù!q ƤĀT LJdž lĠĠ!DĠdž LJq

fρùz_hdž ŌkĠôσ Ůu2D Ü Ġ_LD

DžùùĀ ŮzηǼ!f Ƥ!D Dž! fR35

⁽¹⁾ أحمد سحنون: الديوان، ص 65.

⁽²⁾ عبد الحفيظ بورديم: التجربة الشعرية في ديوان الشيخ أحمد سحنون، ص 71.

դժբԱճի դեմքով.....:Քրքի Կծճի

(1) ԳճԼիճի! Ի!ՈՆ ԼՅՈ թիՍ ընԳՅ !ՈՆՈՆՈՆ ՕհԳիՈՆ Է!Ո ԸՅ! ԲԳՁ

ՈրԱՏ ԼՅՅ Շիճ ՔԳՈՍՍ ԼիՐՈ ՕՅ ԱՈյԱ ՍՅՅԻ! ՄՅղ ԼՅճ թՅԿ ԳՄՈՈ Իթ ՄԻ! ԼիՐՈ
ԿԳՈՍՍ ԼիՐՈ ԳԼ! ՇԱՄ թԲԱ ՍՈԳիՈՆ ԼՅՅ ՈՈԿիՅԱ ՍՈՅՅ յԲԱՈԿ! ԼՅճ ԸՅՅՐ ԻՐ! ՈՈԼՅԱ! ՈՈԼՅՅՅԱ
ՏՅԼի! ՕՅ թթԻ! ՇճԿԿ! ԿԳճիՅԱ ՍՅՅղԻ! ԸԳԻՅՅ ԼՅՅԱ! ԼՅՅ թՅի! ՍՅՅՅՅ! ԻԱԳԼ թ թԲՅ
Ի!ՈՆ ԼՅՈ թի Ս ընԳՅ ՍՈՈ ՕԳիՈՆ Է!Ո ԸՅ! ԲԳ Ս!ԳճՍՄ ԼիԱՅՐ լՅԳ թ ՕԼՅԱ Ի!Յ) :ՈՈԱԻ
. (ԳճԼիճի!

թ ԼՅԱԼՅՅ թճՈՆ ԼՅՈ թի ՇճԿԿ! ԻթթԻ! ԸՅՅԻ! ԻՅԼի ԲԼի! ՕԼԳճՅ ԼՅՈ ՍՅՅՅՅ! Յ
. ԸԲՅԻ! ՈՈԼՅՅՅ ԼՅՅԳՅՅ յՅ ՄԱԿ ՕՅ ԸՅՅՅ ՈՈԱՅՅ յճՅԿԼ
ՕՅ ԷճՅ ՈՈԱԳ ՍԼԲԳՄ ըՅՅՅ ԻՅՅ ԿիՅ ՅԱՅՅՅ ՕՅ ԼՅՅՅՅ! ԼՅՈ ՍՅՅՅՅ! Յ
ԵԳՄ ՕՅ ԻԱԲԱ ՍՅՄԲԱ! ՅՅՅՅՅ! ՅԱՅՅՅ ԼՅՅ յճՅ լՅԳՅ ՍԼԱճՅՅ ԼԲԲՅՅ ըՅՅՅ յճՅԿՅ
. ՈՈԼԼԼԼԼԼ ՈՈԼՅՅՅ

: ԻԳՄՅԼԼԼ ԼՅՅԵԼԼ

ՇճՅՅ յԱՅ ՍԼՅՅԲԱճՅ! ԼՅՅՅԲԵՅ! ԸԲՅՅ ՅԼՅ ԻՈՅՅՅ! ԼՅՅԼԼԼ ԿՄԿ թԼ
ՅՅՅ! ՕՅ ԻճՅԿԼՅ! ԿԲԲՅ ԻՅՅ ԸՅՅԳԿՅ ԲՅ ԻՅՅՅՅ! ԲԳՄ ՄԻ! ՕՅ ԼՅՅԼԼԼ ԼիՐՈ ԼՅՅՅՅ
ԼՅճ ԸՅՅՅ ԸճԱ ՍՅԼԼԼԼ ԸԲԼԼԼԼ ԲԳԿԿԼԼ ԕՅԼԼԼԼ ԕՅԼԼԼԼ ԕՅԼԼԼԼ ԕՅԼԼԼԼ ԕՅԼԼԼԼ ԕՅԼԼԼԼ ԕՅԼԼԼԼ ԕՅԼԼԼԼ
. ԻՅԳՄԼԼԼԼ ԻՅՅԼԼ ՅՅԼՅՅՅՅ! ԸՅ ՄԻ!

ԼԼԼԼ ՍՅՅՅ ՄԻ ԻՅՅՅ! ԸԲՅՅ ԸՅՅ ԸՅՅ ԸՅՅ ԸՅՅՅՅ! ԼՅՅԼԼԼ ԼՅՅԼԼ ԸՅՅԼԼԼ ԿՅՅ ԼՅճ յԱՅ
ԸՅՅՅՅ ԼՅԳ ՕԿ! ԻՅՅՅՅՅՅՅՅ ԻՅԼԼԼԼ ԸԱՅՍԼԼ ԼԼԼ յՍ ՕՅ ՇԱՅՅՅՅՅ յԳՄ ԿՅ! ԸՅՅԿՅՅ
. ԻՅԲԵՅՅ! ՅՅՅԻ!

ՕՅ ՄԻ! ՍՅՅՅՅ ՕՅ ՍՅԲԱ յԲՄ իՅՅՅՅ! ԼՅՅԼԼԼ ԿՅՅՍ ԼՅՅԼԼԼ ԸԲՅՅՅ! ԼՅՅ ԼՅճ
ԲԲԳ ՕԼԳՅԿ ԿԼԳ ՕԿ! ՈՈճՅ ԻՅՅՅՅՅ ԻՅ ԻՅճ ԻՅՅՅ ԼՅԳ ԻՐ! "ԼՅԱԼՅՅ թճՈՆ" ԻՅՅԲԼԼԼ

(1) أحمد سحنون: الديوان، ص 117.

ηδὲ ἄκτ ηςτζυκτ.....:Πκκκτ ΚδζἈκτ

Ι2ηλ!f Γnjō5 Kε2η Ὄκ!f Ι2ὀλ!f ΙjpfΓ p LJōη LJdžĀ ÜGNjpfGTεqĀ ΓnjnjōηἈκ ἸῆΖ ýdžz5 ÜGō2ε5
 ."εΖΓΤ!f Ἰ!q" Ιpō T p tōhGÖP!f

ρGùùùñΓnjlj εGdžλ Ἰnjlj!f Κdž2ο5
 ρGùñfρ5 Κῆζη ὬdžnjῶdžGō pō2εk!f
 ρ!GñfἈñT Γljāhκ LJḐ LJZ džΓnj!ŪfἈ
 !GùùùñfἈηlj fρp2dž GdžĀō Ἰsljk

ΓñGNjpfGdž Ἰdžο!fἈ ρGυ!f εΖΓΤ
 LJùZ εfεnj!f ΚñlḐ ἸR!f Gdž
 ὌùσἈ!f ΓPD Gō tGZ ἸR!f Gdž
 Gùdž5 θἈ2T!f 2FGÖ!Gñ Κljñ
 LJùZ f2ηT yōGκlκ Ū Κljñ

(1) ρGùñf2εD Ιj2ηnjη R LJdž5 εΖT!f

LJdž! GhGÖP NnjnjōηἈκ Ὄ5 ýλdžkō ὬFGTljγ ὬlḐ Ἰ!q ýGdž εΖΓΤ!f LJḐ ΚGōhŪf Ὄ5 OυfἈ!f
 "t5ōlP ýc pōz!f pāzοdž!" NjhGÖP NjἈ tōο ÜdžΓnjjsk!Ūf t3ō T ἸῆΖ Ἰ!R Ὄ5 fρdžkzdž ÜYοō
 LJZ NJ!a l5 Ūtō2εT!f NJκοō2ρ U' pἈō LJḐ Ι2Ἀ2υ!f LJdž āD25 Ü2εT!f tñGκñ LJZ 2pἈκ LJōο
 LJZ Ι2GhεZ ΚGōhŪf ΚljGñ pρἈ ŪljGōljpἈ NJKōō LJGñ ἸR!f εΖT!f Ιj2ηNjἈ NJñ2κ YGh lḐ
 ŪNJdžUlj Ἰ!q ΙpἈz!f Ι2Ἀ2υἈ Ü2εT!f tñGκñ! Ιj2ηNj YGh lḐ t52εdž Γnj!ŪP LJdž pf2D ΚGdžΓnjjsk l f
 NJKἈñl YGh l LJZ NJ!a lō Ἀnj5 Ü(pō2εk!f LJZ εfεnj!f ΚñlḐ ἸR!f Gdž) :NJ! ýGp LJōο Ἰ!R 2njUἈ
 ὌσἈ!f ΓPDGō tGZ ἸR!f Gdž" :NJ!Ἀp Ὄ5 NJdžΓnj!q tGZ ἸR!f LJZ NJžFG l Gdžñ Ü2εT!f U' 2ρ LJZ
 .(2) džΓnj!ŪfἈ

:Γnjō5 ýἈlō ἸR!f "džlždž!f Ἰ!q" LJfἈljzη NJ! ā2PD Ιpō T p Ὄ5 tōhGÖP!f Ι2ηλ!f Κ2njU pρἈ

!ρGùùùùnjη pljη p3! 2PñfἈ
 ἸρGZŪf 2lḐ LJdž ρGυ!f Ἰl5ōἈ
 !ρGù5 ýἈD LJñō YÖP Γηρ LJq
 (3) !!ρG l5 ýñ LJdž tñP!Gh NJdžοfἈ

ρGκZ 2ōP Ἰdžο!f C t lj LJdž ΚGNj
 ũùùz!f Ὄljhō Gο!G T žFTlj ΚGNj
 ũùùùùùlGh GōἈp žFTlj NJKGNj
 āRḐ ýùùñ LJdž džŭlŪGh NJÖο

(1) أحمد سحنون: الديوان، ص 20 .
 (2) المصدر نفسه ص 14 .
 (3) المصدر نفسه، الصفحة نفسها .

q0uÄkt qst3ykt.....:Pkkkt KdzÄkt

ZZGT!f ýġp t 0o "Ü" Öslj!f I/pD zÄ2hu! II!RÄ Gðñ Ōñjlj!f YÄñlD Äpñö Kðñ!f fRñj Ö5
YñŮ DžpZÄ NjðžÄ! t!ĠŮg DžpZhu Zðžžö Ġljñj ZZGT!Ġ5 Ü" ĨpðTlj YñŮk Ü"Ä " ÖðžÄ! ýŮk Ü"
:Ipð Tl!f Σslj Ö5 LJÄljσl ýÄlðÄ .fþÄñÄðž LJþð Dž! CÖT ýÄTσ YñŮð ZZGT!Ġ5 ÜljpðTlj
!pÄùljñ!f tĠsP DžŮljŮf äzðÄ Ĩùùùljðž!f ÖljñD LJD ýñp ÖljĠD Ü

(2) ĨpùùðTlj KðljĠ Zzσ fR35 Ĩùùùðžσ!f Zðžσk ýñp ÖljĠD Ü

II!R žñjUðÄ "Ü" Ōñjlj!f I/pD NjðžþPklŮ II!RÄ ÜŌñjlj!f tžð T Ĩž Ġljñj ZZGT!f þðžkZf
LJðRñj Ö5 ZZGT!Ġ5 Ü" Ĩðžσ!f Zðžσk ýñp ĨljĠD Ü" Ü" Ĩljðž!f ÖljñD LJD ýñp ĨljĠD Ü" Nj!Äp Ö5
ĨljZ Nj!Ġðžc yðžñ Kllσ fR35 Üljþññ ZðžσkÄ ÜNj!Ġðžc tðlσk ýñp CĠljž!f LJZ yljðžð LJðkðñ!f
.ljþðTlj

:hñþyñlĠ yþñjTlĠ /!!!

Ü Cžñ zzt!fÄ t!ðpp tlfzþ YpŮf tlfzþñ tðpñ!fÄ tðñpŮf KĠlfzþ!f Kðžkñjþ þ!
DžĠðžkñjŮf LJŮ Ġððpσ ÄD Ġðžðp tðžzt!f lZÄT!f LJZ CĠljžkñŮf Njljþðžð Ü ZZGT!fÄ ÜNljðž Džñkð
.Cfžzt!f NjZþñD Ġðž LJÄññσð þĠljÄ LJÄZþñö Cfžzt IIĠljñj DžþþĠðž ĠðžĠp ýUð Ġñññ
tž! Ġñjð5 ĠñññĠT D tσñÄ lZÄT!f ŌñŮTðž K!ÄĠljK Ök!f KĠlfzþ!f Kþþzk" þ!Ä
ĨR!f t ĠP!f ĠñjĠljžðž Ĩ!g DžĠž!f ĠñjĠljžðž LJðž tžñ!f ýĠkljĠ Ö5 žUlj!f Džñj! Ĩlj!kð! ĠσñŮTfÄ
Cfžl!f LJĠñjRð Ö5 UÄðžĠ ÄD Σñ! ĨD lZĠğ LJÄþ θÄñÄÄ tþþñ NjþðÄ Njð5 Kððžkñlj
žñÄD LJðž DžñljðžÄ II!R Ö5 yljÄk LJðž Džñljðž5 ÜLJððljžðž!f LJðñ tþžž!fÄ tñljĠljðž!f LJĠñÄ LJðžðžĠ!fÄ
fRñj! LJððpσðž!fÄ CĠðžþl!f ýÄĠljK Ġljðñðž Ůl5 ÖσñŮTŮf YljĠñ!f Ĩž DžĠðžkñjŮf žþž LJðž DžñljðžÄ
.(3)"ŌñŮTðž!f

(1) المصدر نفسه، ص 143 .

(2) المصدر السابق ، ص 14 .

(3) عهود عبد الواحد العكيمي: الصورة الشعرية عند ذي الرمة، دار صفاء للنشر والتوزيع، عمان، ط1، 2009، ص

᠒᠐ᠨ ᠠᠭᠤ ᠡᠳᠦᠰᠦᠢᠵᠦᠨ.....ᠫᠣᠷᠲᠦ ᠬᠠᠴᠠᠭ

=ℎΣ|| ℎĩþʁŀ||ε γβNjT||ε - 1

Ī ņĹ ŹŹĠp NĴŹlj 22T!f LJŪ ĨĲRǺ ŪŲō22T!f I2ǺT!f LJZ 22TŲ! ĪljĚ Ū NĴŲD pŲđđŹ!f LJđž
 Ī ņĹ Ƴ22!f ĐžŲŲ Ő5 p2k" Ġnjljǻh I2ǺT!f Ƴ22!f LJĠŹ! Ő5 2ǺUljđž LJhŲf 22Z pI5 Ū2ōǺT k!f
 .⁽¹⁾"NĴk5 T Īljzđž ĪŲZǺ NĴKfōNjǺ ĊŐT!f Hōlō Īljzđž ĪŲZǺ I2NjĠU
 I2T Ġzđž!f ŲōhpŪf KĠōŲŲT đž!f ĐžŲzđž NĴhĠkŲ Ő5 ŲǺŲZ pōzŹ 2ǺkŲp!f Ġnj52Z ĠđžŲ
 pLjZ (ĐžǺŲjsđž!f)Ǻ (I2ǺT!f) LJōh ŲŲ2Ġzđž 2hĴzkǺ ŪĠđž ƳǺŲǺđž! Ĳ2T hŲ ƳōǺđžk" :Ġnjljǻh
 ƳĠŐPŲ! WĠKljĴ I2ǺT!Ġ5 ŪLJōnjŲǺ 2hZ ΣĠŲzljŪf ĐžōUljĴ ĐžŲjsh ŐđžŹk ĠnjljŪ ŪŲōŹĠĠD (2ŲTĠh)
 ĠđžNj2Ǻp" LJZ ŲžŲ!f W2Pō Ū ĲŲ!f 2ĠŲđž!f Ų2ĠzkǺ ŪŲžŲ!f ƳpĴk ĨĲŲ ŐNjǺ Ū ŲŲŲđž!f
 .⁽²⁾"ŐĠĠđžkŹŲŲf

:!ĩpI 11E Džǝpʁ11E Ĩ 3 hĩpyʌ 11E ɣpNjT 11E üNj11aDž*

:Kf2dž Kł Kp2Ǻ pp ĆNjŋhĭ Dž2z#!f Ljc2l!f Ő5 l2ǺT!f ýǺ!pǻž LJZ Ćljǻoʁu fRq
Uʁ2Ūf Dž#! ýzn ĭR!f Ýfŷ :ĭ!Gzk Nj!Ǻp Ő5 ll!RǺ ŐuGǻž!f ýzs!f †zǻ Tʁ LJǻk2dž -1
ll2ĆhK5 Dž#h2 Ýf Dž#!R KĆhǻŬ!f LJdž Dž#p22Ǻ Dž#2ǺT LJlǻd5 Dž#2ǺTǺ ĆĆljʁ ĆGǻž ĭ!Ǻ f2f2p
.(³)ŴLJǻdž!Gz!f ŷ2 Ýf

$\tilde{U}_0 \nabla \tilde{\Delta}^0 h_1 \leq \tilde{V}_0 \nabla \tilde{\Delta}^0 h_1 / \|\tilde{\Delta}^0\|_{L^\infty(\Omega)} GZP$ DZK $\partial_Z \#GZP \partial_A T$ DZK $\partial_Z \#GZP P$ $p_l \tilde{A}y : G u \partial D N! \tilde{A} p \tilde{A}$

(4) $\hat{W} L j o p n G m ! f$ $L j \partial_Z$ $L j \neq$ $\partial_Z \tilde{x}$ $\Sigma \partial m q$

(5) Wŋzō#b!f eēēē/ ĀNj Ūq Ūūžq Ū CĠT

ČĠĠđžŋŮf NJ! 2ǺŦ đž!f ə2Ǧhu!f Ƨ!ĠP!f Ÿf Ānjŷ: Ĩ!Ġzk NJ!Āp Ő5 ŮýZĠ5!f Đžŋf †žǧŦ hu l2đžǺ -3
(1)ŴĐžǧo!f 2ǧ2z!f ĀnjǺ Ů2ŮfǺ KfǺĠđžŋ!f Ő5 Ġđž NJ! Őhuŋǧ ĨLjŋo!f

(¹) ابن منظور: لسان العرب، ج7، الدار البيضاء، بيروت، لبنان، 2006، ص404.

(²) سعيد علوش: معجم المصطلحات الأدبية المعاصرة، دار الكتاب اللبناني، بيروت، لبنان، ط1، 1985، ص136.

(3) سورة غافر: الآية 64.

(4) سورة الأعراف: الآية 11.

(⁵) سورة آل عمران: الآية 06.

ηόυΆκτ ησt3yκt.....:Pκκκt KdžĀkt

Gđžöþlk ĩljzdž!f Džöþlk ĩ!q žþnjk Ōk!f tþRĠo!f tġĠöT!f žöĀT k!Ġhu ĠljNj Uoġh!f þT lðĀ
 ý†T^h ÜDžöĵġk!f DžĀnjšdž LJdž -žöhuþ þo ĩ!qJ Yžk lð ĩžöĀT k ĀoLj ĩŵZ NJžö†TkĀ Ġöĵo
 lþĠdž!f Ō5 NJLjZ ĠsŵkPdžĀ Üýö†Tk!fĀ tġĠöT!f Ō5 NJ! ĠnjhuĠdž DžĵZŵ! Ġljðžp žžT!f ýznö
 .ýdžĠzk!fĀ

žĠkđžk Ōk!f UĠs!Ūf ĩŵZ žö†žk!f ý† ž†žö NJLp þŋö "Uoġh!f" ýĀp Ō5 ýdžĀkđž!f LJq
 Ġöŵġ Ġo^ufĀ ĩljzdž ĩþđk! tTĀTždž UĠs!Ūf lþR^{Nj} LJĀ†k LJð ŮžT LJ†!Ā ÜWžPdž!f t!Ānjĵ^h
 LJ†!Ā ýdžŋ!f Ġnjžžžö UĠs!ŪĠs Üž†šŵ! Ġöŵġ Ġo^ufĀ ĩljzdž ýdžŋ!f Ġnjžžžö UĠs!ŪĠs Üž†šŵ!
 .UĠs!Ū! ĩŵkđžž ý† Ġnjhu DžĠö!f ýöŮkĵ Ū Ōk!f ŌNj ĩĵĵ!f lþĀŋ

LJð DžĀŵždžĀ" :ŷfĠp lžĀT!f žžžö5 (ùNj 471 K) "Ōljġhžŋ!f žNjĠ!f þhuZ" LJZ Ġdžð
 ĩR!f ýöhuĵ ĠŌT!f NJLjZ žhužö ĩR!f ĩljzdž!f ýöhuĵ LJðĀ tġĠöT!fĀ žöĀT k!f ýöhuĵ Džŷ†!f ýöhuĵ
 .⁽¹⁾"žfĀĵ Āð DžkĠP ĠdžnjLjðž žĠTö t^uš!fĀ YNjR!Ġ† NJö5 žĀT!fĀ žöĀT k!f y lð

Ġdž! ΣĠöpĀ ýöŵžk ĀNj ĠdžLjġ lžĀT!f Ġlj!Āp LJð DžŵžfĀ "NJ!ĀĪhu žPc y^uĀdž Ō5 Ġnjžžžö Ġdž†
 lžĀT!f LJð ĩ!q "Ōljġhžŋ!f žNjĠ!f þhuZ" Ōdžžö Ü⁽²⁾"ĠljžĠT huĀhu lþžLj ĩR!f ĩŵZ Ġlj!Ālžhu NJdžŵžLj
 žöĀT k5 tžžŋdž Džð tðlðlo K^{LjĠð} ĠfĀĵ ŌljĠždž!f NJö5 ý†Tkġ ĩR!f ý†T!f ŌNj tðžžT!f
 ΣĠĵð ŌNj tLjždž KĠföNj ĩŵZ Ġnjŵ†TöĀ ĠnjdžUljöĀ YöþŪf ĠnjġĀTö LJð Ōljžö lþLjZ ŌljĠždž!f
 .žöĠdžk!fĀ ýöT Ġsk!f

tðo NJöhuTk!f Džġĵð LJZ NJžöþo þLjZ lžĀTŵ! (ùNj 637 K) "žöŵŪf LJhu^f" Ůžžk Ġdž†
 KfžTĠp Dž†þLjžĀ) :Ī!Ġzk NJ!Ā† lžĀT^h lžĀT NJöhuTk ĠdžöĀ... ĩljzdžhu ĩljzdž NJöhuTk Ġdžö" :ýĠp
 fĀžs† LJöR!fĀ) :Ī!Ġzk NJ!Ā† lžĀT^h ĩljzdž NJöhuTk Ġdžö Ü(LJĀLj†dž Ůöhu LJnjLj† ÜLjžž žžŮ!f
 lžĀT!Ġhu tðžĀNjĀdž!f ŌljĠždž!f NJžöŵžk! tžhužŪf DžġĵpŪf žŵðð Džĵĵ!f fR^{Nj}Ā (tžöĪhu Yfžĵ† Džnj!Ġdžžð
 :DžĠdžk Ōhu ýĀ† ĩljzdžhu lžĀT NJöhuTk Ġdžö ÜlþnjĠTdž!f

(1) عهود عبد الواحد العكيلي: الصورة الشعرية عند ذي الرمة، ص22.
 (2) عبد القاهر الجرجاني: دلال الإعجاز ظلت ت محمود محمد شاكر، مطبعة المدني، القاهرة، ط3، ص365، 1992.

ηδὲ ἄκτ ηςτζυκτ.....:Ρκκρκτ ΚδζἈκτ

Δι2ù5dž!f Υοδζ!Γη τhΓη Τ!f Ιlk5 fρùùz!ΓηἈ ὃση!f ὃΓδζ!Γη Κ#k5Ἀ

fRNjἈ Üĭ Ἀljzdž Ιlk5 ἈNjἈ τhΓη Τ!f Ιk5h τδf2dž Ι2Ἀ Τ Ι!RἈ Üfρz!ΓηἈ ὃΓδζ!Γη Nj#k5 Njh Τ5

.⁽¹⁾Ι2Ἀ Τ 2δζ Ἰ!q Ι2Ἀ Τ ὃlj NljÜ τzh2!f ΔζΓljPÜf 2ÜD Δζlj!f

:ΔζἸkqΘΔἸε qdY γρNj ΤIε !NjNj2Dž /f

ρI5 ÜLjδ2 Τ Γzdž!f LJδλoΓη!fἈ ρGllj!f ὃhρ LJdž f2δh# ΓdžΓdžKNj fδ2zT!f Ι2Ἀ Τ!f K52Z ρI!

Δnj5δ2Gzk Kρρzk ρρἈ ÜτδhρÜf Δnjκlj2ρ LJdž f2δh# f2δo τδ2zT!f Ι2Ἀ Τ!f OüÜ Τ dž ὃΓlj

.τδ2#5!f ΔnjκGNjΓηkf 2üκPΓη Ι2Ἀ Τ!f OüÜ Τ dž!

ρdžoδž" Ἀ "ΥδGT!f ρdžoD" Ἀ "Σ ΓηΖ LJΓljσq" Ι2Ἀ Τ!f ΓdžἈnj5dž fἈzυἈ LJδR!f LJδh LJdžἈ

.ΔNj2δζἈ "ὃNj Ödžöljε

ἸüZ ΔzfΓρ 2zT!f LJ35 Üfρöρη ΓföT Kljö! Ι2Ἀ Τ!f LJD" : "Σ ΓηΖ LJΓljσq" 2Ἀκ#ρ!f ἄ2ö

Γdž# 2Pc Ἰ!q 2ZGT LJdž 2üκPö Ι2Ἀ Τ!f ΔzfρPklj LJ#!Ἀ ÜDἈö!f Ἰkσ ρηἈ LJD Rljdž Ι2Ἀ Τ!f

ρηlj fRNj LJdžἈ Ü⁽²⁾2Ἀ Τ!f ΔzfρPklj τIδ2Ü Ö5 ΔöρI!f 2zT!f LJZ 2üκPö τδρo!f 2zT!f LJD

KljG#5 Ü2zT!f 2njU LJδD ΔöρI!f Ἰ!q τδ2zT!f Ι2Ἀ Τ!f 2ἈnjU γη2ö "Σ ΓηΖ LJΓljσf" LJD

LJdž 2üκPk ὃh Cf2zT!f ρljz τnjhGTkdž Kljö! τδ2zT!f Ι2Ἀ Τ!f LJ#!Ἀ Ülj2ἈnjU Rljdž Nj! τdž2üdž

.2PÜ 2 Τ Ζ LJdžἈ Ü2PÜ 2ZGT

τ3ü!f LJdž Υk2kk Ök!f ΙρΓdž!f ÖNj" :üfΓρ Ι2Ἀ Τ!f OüÜ Τ dž "ΥδGT!f ρdžoD" ὃἈΓljκ Γdž#

τδΓlj#!fἈ Ι2GzkljÜfἈ NjδhTκ!f 2 Τ ΓljZ LJδh γdžηö ἸR!f ὃΓöP!f LJdžἈ τIö ἸἈdž!f τδἈ3ü!f Γnjκ!Üρh

.⁽³⁾ὃözk!f LJljσἈ τΓhÜ!fἈ

Γnjκ2ρρ ἈNj Ιρöη!f τδ2zT!f Ι2Ἀ Τ!f Σ Gölδ LJD ὃἈI!f γöÜκlj 2ö2zk!f fRNj ὃἈP LJdžἈ

τ!Γoü!f τδη2Gρ!f Ι2Γhζ!f ÖNj τδ2zT!f Ι2Ἀ Τ!f ÜτρρἈ τljΓdžzh τ5ÜGz!fἈ Ι2#5!f ὃlj ἸüZ

(1) عهود عبد الواحد العكيلي: الصورة الشعرية عند ذي الرمة، ص22-23.

(2) المرجع السابق، ص25.

(3) أنظر أحمد الشايب: أصول النقد الأدبي، النهضة المصرية، القاهرة، ط2، 1973، ص 248-249.

ηδῶΑῖτ ηστ3yκτ.....:Pκpκτ KδzΑῖτ

Ι2ΑΤ! KḠ5ö2zk ΙpZ "ýŭNj Ōdžöljε pδžσdž" ĪŮZD Ḡdž# ΥöpŪf ḠnjTözö Ōk!f †öŵPfp!f
 ÜÖZÄ!f Ō5 †ö2ÄΤ!f Njk!ÜpÄ CÖT!f LJöhu †pűz Üq Ι2ΑΤ!f Kŷöŵ5" :Nj!Äp Ḡnjljðž †ö2zT!f
 .⁽¹⁾"Ōη2ḠP!f ĩpḠdž!f CÖT!fÄ ŌZÄ!f fRNj LJöhu ŮŵPŷ LJÐ Džöŷη δŮPÄ

Īljzðž 2ÄΤk! ĩÄž! Υö#2k †ö2zT!f Ι2ΑΤ!f " :LJðhu ýÄI!Ḡhu †IhḠŷ!f 2ö2Ḡzk!f DžkPŷÄ
 †ö2Ů LJZ ḠdžD ÜIpZ Υö!Ḡŷ!hu ḠdžNj2öÄΤk LJ#džö LJöFöT LJöhu †pűz! ýöPkdž Ō5ŮḠZÄ ŌŵIZ
 †h2ηk! ä2#R Ü†öŵIZ wḠḠljð ΙpḠZq" :Ōnj5 ýŷf2k!f ÄD † öPTk!f ÄD pöŷηk!f ÄD †ηjηḠTðž!f
 .⁽²⁾"I2TḠhðž †ö2öhu2k Ι2Ä2u!Ḡhu Kŷö! ÜI2hḠZ †ö#f2pð ÄD †ö5ŮḠZ

:hŷpyŷIε ΥpNjTIIε ŮFðžžc - 3

LJöŷ2fp!fÄ pḠIŷ!f ýŷp LJðž DžḠdžKNjf Ůσdž Ḡnjljžη ĩ2zT!f ýdžz!f Ō5 Ι2ΑΤ!f †ödžNjÐ LJq
 DžÄnj5dž ýÄσ LJööεŷŷ!fÄ LJööÄžŵ!fÄ †5ŷű5!f LJöhu 2öhu# ýpη 2fp †öσ ,LJöŷpσdž!fÄ ĩðžfp!f
 Ḡnjljðž RPKö 2ZḠT!f LJÄ# Ō5 ḠnjköðžNjÐ LJðž#kÄ Ü†öεŷŷ!f ḠnjZfÄŷpÄ ḠNj2ÄpÄ ḠNj2pḠTðžÄ Ι2ΑΤ!f
 .f2Äðž2Ä fCḠσöð Ōŷökdž!f Ō5 2öŷkðŵ! ŷöhuŷ

†öhuPŪf Ι2ΑΤ!f" :Ι2ΑΤ!f †ödžNjŮ ḠNj2f2huq Ō5 "ΣÄ2Ů" 22Ḡzðž!f Ι2Ffp NjŷhðḠ Ḡdž fRNjÄ
 ÄD 2ÄΤÄðž!f CÖT!f Ōŷjdžk †ö2ZḠT 2ŷ#DÄ †öŷḠŷσ 2ŷ#D †ö5ö#hu 22huK Ι2#5!f ýzηð ΥÄŵŷD
 KḠpűz 2ÄΤÄðž!f CÖT!f yðž LJÄ#k ä2PÐ CḠöTÐ LJðž Ι2Ḡzkŷðž ŌdžűðžÄ ŮḠ#TÐ NjLjZ Džö#kdž!f
 ŮḠdžŷŷp Ůzhu! Ů2zkljŷ IjRNj ḠŷjKŷf2p Ō5Ä Ů⁽³⁾"IjÄηÄ!f LJðž †ηjηÄ ĩD Ō5 Υ2ḠIκ!fÄ NjηḠTκ!f
 .LJÄŷσŷ pδžσŮ †ö2zT wRḠdžŷ LJðž ýöŷkðž!f yðž †ö2zT!f Ι2ΑΤ!f

:LjŷḠŷIε - c

2Pŷ 2ZḠT!Ḡ5 ŮŌŷŷÄ ŌuƒÄ NjöhuTK!f LJÐ pηö "LJÄŷσŷ pδžσ" σöT!f pFḠTII! yŷökdž!f
 Dž! Njŷöž NjöŷZ KzpÄḠdž 2ΤÄ ḠdžpŷZÄ Ü2ÄðžŮf LJöhu KḠpűz!f LJðž Ō5P Ḡdž IIƒ2pŮ NjḠöP

(1) محمد غنيمي هلال: الأدب المقارن، دار العودة، بيروت، لبنان، 1983، ص 182-183.
 (2) عمر يوسف قادري: التجربة الشعرية عند فدوى طوقان بين الشكل والمضمون، دار هومة، الجزائر، ص 74.
 (3) أنظر: grand la rouse encyclopédique نقلا عن: محمد ناصر: الشعر الجزائري الحديث اتجاهاته وخصائصه الفنية، ص 422.

ηθλᾶκτ ηστζυκτ.....:Ρκκρκτ Κδζᾶκτ

ΖΖΓΤ!f ΝηυΤθ "τῶΑετ Ἀσὺθ ὕῡνι!" :Νι!Ἀρ Ὁ5 ὕΤ sdζ ΝῶηΤκ Γ'υ'οδ ὈλῖΓᾶ!f ΖῸΤ!f Ὁ5Ἀ

."Ζ Γτ!f" ΝῶηΤκ!f Ιfρc ὕΓδζκλ Γηυ Ζηιι!f τᾶ5 Ἀσὺθ τῶΑεηυ CΓδζ!f Ὁ5 ὕῡνι!f

Ὁ5 ὕῡνι!f Γλῖ! ΝηυΤθ ΖΖΓΤ!f ρηιι5 Ὑῶλδζκ!f ΝῶηΤκ Ὁ5 τλδζκδζ!f τῶλτ!f ΙῶΑΤ!f Γδζδ

ΖῸλῖδζ!f ΙΙ!R Γλῖ! Ζ Τ θ ΓλῖΝι ΖΖΓΤ!Γ5 Ὑτ5ρκδζ Ζηιι τᾶ5 Ἀσὺθ ΛῖἈτθ ΓδζρλῖΖ τῶΑε!Γηυ CΓδζ!f

.ΓΝιΖσλᾶ τζῶηῸ!Γηυ ΓλῖἈκσδζ ΛῖἈλῖσλ ρδζσδ ΛῖΓτ ρΙ5 ὙΖΖΤᾶ ὙΓθΡ Νδζ5 Ὁ5 ὕζηᾶ ΝηυRη ἶR!f

(1) !ΙΓùùùκ5!f "ΛῖθῸλῖ" Ὁ5 fρùùλῖη ΙΙΖΖΤ Λῖτθ!

ρλῖη!Γηυ ΖΖΤ!f ΖΖΓΤ!f ΝηυΤ "fρλῖη ΙΙΖΖΤ Λῖτθ!" :Νι!Ἀρ Ὁ5 Ῥῶηη ΝῶηΤκ Κῶη!f fRΝι Ὁ5

.ΝῶηΤκ!f Ιfρδ ΖRσᾶ ρλῖη!f ἈΝιᾶ Νηυ ΝηυΤδζ!f Γ'υ'οδ ΖτRᾶ ΖΖΤ!f ἈΝιᾶ ΝηυΤδζ!f ΖτR5

Νηυ ΛῖἈηΖΓσθ Γσῦλ Ἀδ Ιfρδ δζΝιΖΖΤ fἈλῖζηθ Λῖδ CfΖΖΤ!f Ζδζαῶᾶ ὙῶῸ ΛῖἈλῖσλ5

.τΖΖδζ!f τσΓλ Ὁ5 ἶρλῖη!f ὕλδζ Νηυλδζ τδζἈΓλδζ!f Ιfρδ ΖΖΤ!f Λῖηυ ἄΖθ ἈΝι5 ὙCfρΖὙf

(2) ΚfἈùùùùζηηυ!Γτ ρῶλ!κ!f ζùùùùùλδλῖ ΓλῖῶλῖὙ

Ὁ5 ὕλδζκδζ!f ΝηυΤδζ!f ΖτR τθσ ὙΚfἈζηηυ!Γηυ Λῖθρῶλδζ!f ΖΖΓΤ!f ΝηυΤ ρΙ5 Ὑῶλῖδζ ΝῶηΤκ

ΝῶηΤκ!f Ιfρδ ΖτRᾶ ὙΚfἈζηηυ!f ἈΝιᾶ Νηυ ΝηυΤδζ!f ΖτRᾶ ὙΛῖθρῶλδζ!f ἶλῖΖ ρἈζκ Ὁκ!f ΓλῖῶλῖὙ "ΛῖἈλῖ"

."Ζ Γτ!f"

ΖΖτκᾶ ρῶλ!κ Ὁκ!f ΚfἈζηηυ!f ΛῖἈνιηυΤθ δζΝιἈλῖλ ΛῖθR!f ΛῖἈρῶλῖ ΛῖθR!f Λῖδ ἄΖθ ΖΖΓΤ!Γ5

δζΝιΖδζ CfΖᾶ fἈρΓλῖλ ΛῖθR!f Λῖθρῶλδζ!f ΙΙ!R ΛῖΖ τρσκῶ ΓλῖΝι ΛῖἈλῖσλᾶ ὙΓηιζδζ!κ Ὁκ!f ΚfἈΤὙf

ὙΓηυΤ fἈΖρῶ ΛῖἈλῖσλ5 ὙΖθῶδζκ ΛῖἈρ CὉΤ ὕτ ὙΖζ!f ΛῖΖ ΛῖἈRΡᾶθ fἈσῆυΤ δ5 ὙΖζ!f Λῖδ

ρῶρῖ ἈΝι Γδζ ἶ!q Ὁζ!fᾶ ὙΖζ!f CfΖᾶ τΓῶλῖὙf δζρΖᾶ ΚΓηυ!f fRΝι Λῖδ Ὑ ἈΝιλῖ!f Νκδζδ

.ρῶλῖκ!fᾶ ΚfρΓζ!fᾶ ἠρΓηυδζ!f ὕδζ ἶΤΓδζκῶ

(1) المصدر السابق، ص 188.

(2) المصدر نفسه، الصفحة نفسها.

q0uÄkt qst3ykt.....:Pkkkt KdzÄkt

:YpfyAeUe - f

2ÄT!f Ljdž Ğurð ýPó Ü Nulj35 LJÄljóŕ þdžoð 2zT Ö5 KĠnjöhtK!f I2λ# Dž2
2Pc İLjzdž İ!q NJ! yurÄÄ Nju 22Z İR!f IjĠljzdž Ljdž U5ü!f ýIıj ÖNj I2GzkŕÜfÄ Ütð2GzkŕÜf
þÄñÄÄ İ2Ġñdž!f İLjzdž!fÄ Ölöló!f İLjzdž!f LJöhu NjöhtK tþűZ þÄñÄ! Üýhup Ljdž Nju 22zð Dž!
.İ2Ġñdž!f İLjzdž!f YñÄÄ Ölöló!f İLjzdž!f þf2ðq Ljdž yĠjdžk tLjð2p

:2þRlj İİ!R tñdžð LjdžÄ ĠnjðZÄljhu Kf2GzkŕÜf LJÄljóŕ 2zT ýŕPk tðó

(1) İYüñlj Ġnj! Өð2!fÄ Öþhö t üüüüðž!f Kðð2 Ġdž Äð

"Öþhö t ðž!" NJ!Äp Ö5 tðljþdž I2Gzkŕf

tLjð2p İ2k yðž ÜLJĠŕljÜf ÄñjÄ Nju NjuTðž!f 2RóÄ tðž!f ÄñjÄ NjuTðž!f 2ZĠT!f 2þR þİ5

."Öþhö" ÖñjÄ Njöüz t!Üpü! Nuljf2p Ljdž

İİk Ö5 tðþÄ LJ2ó Ljdž ĠnjTðž LJĠ# Ök!f t!Ġó!f Ө2Ġü! ýTÄð LJD þð2ð 2ZĠT!Ġ5

ÜýĠhıf İüz wÄü!fÄ ÜLJÄðž!f 2Pŕk Ök!f tñŕP!f 2UGljðž!f IjRNj þÄñÄ Ljdž Dž2İĠhu5 Üİ2ks!f

. tðž!Ġhu Nulj5lj NjuTÄ 2TÄ İkó þðþT Ġlj2ó Σóð Änj5 tLjðjðdžŕ!fÄ tóf2!Ġhu Σóð Ü Nuljd Üq

(2)2Äñþ!f İüz Ġljŕ!f 2ĠTkljÜ 2Äüühu Ö5 Kdžŕhk Kf2Nj2

"Kdžŕhk Kf2Nj2" NJ!Äp Ö5 tðljþdž I2Gzkŕf

İ2k yðž ÜLJĠŕljÜf ÄñjÄ Nju NjuTðž!f 2RóÄ Kf2Nj2!f ÄñjÄ NjuTðž!f 2ZĠT!f 2þR tðó

.Kdžŕhk ÖñjÄ Njöüz t!Üpü! Nuljf2p Ljdž tLjð2p

I2ks!f LJöhu ŐðžÄð ýdžð tĠzhıf İüz ýö!þ "Kdžŕhk" Ä "Kf2Nj2ü!" 2ZĠT!f 2ðUÄkä

2ZĠT!f Yó İüz ýö!þ Ğurð fRNjÄ ÜY22!fÄ 2ZR!f Ġnjðüðž Ök!f 2ZĠT!f İĠóó Ö5 ä2PÜfÄ

.İĠóóü!Ä NuljŕÄ!

(3)2Äüü Tljðž!f 25Uðž!f ĠöĠórk Nüððórk ӨĠT!f İ!q K2ĠTð

(1) المصدر السابق، ص 56.

(2) المصدر نفسه، ص 58.

(3) المصدر نفسه، ص 56.

ηδὲ ἄκτ ηςτζυκτ.....:Πκρκτ Κδζἄκτ

"Νῶδδσκ Θῆυ Τ!f ἱ!q Κ2ḠΤD" :ΝJ!Ἀρ Ὄ5 †δλ†δζ Ι2Ḡζκλf

† Τ ḠΡ †5 Τ †δσκ!Ḡ5 Ḡνjδλζ β2δἈ †δσκ!f ΝJ! ὕḠIk ἱ R!f LJḠλLjḠḠυ Θῆυ Τ!f ΝJhΤ 2ΖḠΤ!Ḡ5
†δζ2Ḳ ΙI2κἈ ḲLJḠλLjḠḠf ἈNjἈ ΝJh ΝJhΤδζ!f 2RσἈ Θῆυ Τ!f ἈNjἈ ΝJhΤδζ!f 2†R5 ḲljβσἈ LJḠλLjḠḠυ
.Νῶδδσκ ὌNjἈ Νῶλζ †!Ḳβλ! ΝJδζ2fἈ! LJδζ
Ἱκσ 2h Τ!f 32Ḡsh DζἈδ!f fRΝj 2Uκljδ ἈNj5 Ḳύυ5D βδβη βζh ὕFḠ5κδζ ḠljNj LJἈljσl βδζσδ5
.Θ25Ἀ †δσκh ΝJδζhIkλδ

(1) !YἈδζβh ΝJljδh DζἈδ βηκ Dζ! Ḳδlλ ΣἈslj!f ἱλζ Ḡ5σ υ LJḠ†

2δυ!f ΙI!R ΣἈslj!f ἱλζ ὕδlλ!f 2δυ!Ḡh ḠḠκΤ!f 2ΖḠΤ!f ΝJhΤ βl5 †δσδ2 Τκ Ι2Ḡζκλf
ΝJhΤ fR†Nj ΣἈslj!f ἱλζ Ḳδlλ σh Τδ5 Κδh!f ὕNjD ΝJljδζ ὕδζ Ἱκσ ΝJκ5Ḡδυ Ὄ5 ὕἈḲδ ἱ R!f
β Τρ Ḡδζh25 DζḲ†!f fRΝj Ḡf2Ἀ LJδζ 2PḠ ḠḲΤ 2ΖḠΤ!f βf2D Ḡδζh2Ἀ ḲḠḠκΤ!f ὕ Τ5 2ΖḠΤ!f
.ljβḲh 2βḠζδ Ἱκσ LJfἈḲf LJḠ ΝJljδἈ ljβḲh Ὄ5 †5Ḡδυ!f ὕḠḲD ἱ R!f 2δζκλδζ!f ΝJδζḲ†h
:hḡfδ ΙIḠ

Ὄκ!f † δPTκ!f ΙἈ! f2Ulj LJἈljσl βδζσD 2ζΤ Ὄ5 συfἈ ὕ†Th Κββ2κ ḠυδD †Ḡλ†!f
†δζδρ †δFḠlj†!f Ι2Ἀ Τλ! LJD Ὄ5 ΙIΤ ḲἈ" ḲḠσυἈ †δζΖDἈ 2λ†D ΝJλζηκ5 2ζΤλ! †Ḡλ†!f Ḡnh λ†κ
ἈD βἈ Τlδζ!f ἱljζδζ!f LJZ ljḠljκ†ḲfἈ †σh!f ἱδζσ Ὄ5 Ὄlḡκδζ!f ὕζηκ ḠnhljḲ ΙI!RἈ Ḳ†lδζḠ †δξḲh
βδζh!f ἱljζδζ!f †δζδρ LJδζ ὕ52κ †nh LJδζ ὌNjἈ Ḳ†2Ḡηδζ!f ἱljζδζ!f 2ḲP Ἀ2fἈκδ ἱ R!f Ὄlδlσ!f
.(2)"ΝJ λslj Ὄ5 ljβδ†κ ἱλζ ὕδζκἈ Ὄlḡκδζ!f 2Ulj Ὄ5 ΝḲδ!q 2δΤκ ἱ R!f

(3) ḠδΤ DζἈδ!f Ὄ5 †!D Dζ! ὌljἈ† ὌùùδζἈ ὕΖḠκδζ ἱ λD ΙI!ḠljNj

βζh ὕ2ljδζ!f ἱ!q ΝJκβἈΖ LJδσ ΝJFḠljhD LJδh 2ΖḠΤ!f βηδ ἱ R!f ḠἈβnh!fἈ †σf2!f LJZ †Ḡλ†
ὕσ2!f ἈhσδἈ ΝJδζ λḠh DζδḲ5!f 2κnhδ Κδh!f ἱ!q ὕhυD fR35 ḲKḠITδζ!fἈ ὕΖḠκδζ!Ḡh ὕ5Ḡσ DζἈδ

(1) المصدر السابق، ص 205.

(2) محمود سليم محمد هياجنة: الخطاب الديني في الشعر العباسي إلى نهاية القرن الرابع الهجري، عالم الكتب الحديث، إربد، ط1، 2009، ص ص 301-302.

(3) أحمد سحنون، الديوان، ص 62.

q0uÄkt qst3ykt.....:Pkkkt KdzÄkt

yaz CÄpnjÄ t0f2 Ö5 CÇl dZ!f ||!R Öu!öÄ NjhlGñ Ĩ!q ||!RÄ Njku#2 ĨZ fRnj Σñqö5 ÜNjö!q
.GföT DZÄö!f fRnj Ö5 Ĩ!ö DZ! Njla# DZÄö!f ||!R YZGkdZ Ĩl jö5 NjklFGZ

(1)GüüüzdZ l dZ Gdz# GkÄT ΣdZ Rq DZüöPZ!f IGöo!f KÄT yaz l DÄ

KÄT yaz lö ZZGT!G5 ÜljGkljhf yaz ZZGT!f GNjpnö Ök!f t0f2!f LJZ t0Gj# GupöD Glnj
GhGÇ fRq Ĩko ÜNjGöo Ö5 CÖT y# Nj! tñ l j!Gñ Gdzñ5 ÜljGkljhf KÄT YGdz l pljZ DZöPZ!f IGöo!f
.Njkl5Zñ NjhlGñ Ĩ!q GljÄ#ö Ĩko ÜöGkZö ÜÄ 3f25ñ Σoö

YD Njld ĨZ yö!p DznjölZ pöPT!f t 2o!fÄ lj pÜÄñ LJÄljö l pözoD ZZGT!f DZGdzKNjG5
Njdz pl5 ,NjGöo Ö5 t l j!Gñ ZzTö LJG# Njld Ĩ!q yñf2 fRnj GdzñZÄ DznjölZ ZÄÜZÄ LJÄljö
UÄzö LJD yÄGöo Änj5 fRnj! ÜNjöñD Zlj# Ö5 ĨhZk pl5 ÜNjölZ GnjsÜZÄ GnjlGljö pl5Ä Gzöu2
.töñZkÄ t0GjZ LJlöd lj pÜÄñ t0GjZ!Gñ fRnj NjT l j

(2)püüüüöpo Ljdz pÄöp ÖñZñÄ !tüüüüü!ÄZ dZ ĨpöÄ ÖljÇD

LJD yöök lö Ü pöldZ ZZGT!G5 ÜZZGT!f NjTözö LJG# ĨR!f ZGTö!fÄ zñZ!f LJZ t0Gj#
YñzköÄ t0lo!f ljRnj p#dö ZZGT!fÄ ÜZdzk l dZ!f Ljdz ZÄP LJÄp t02oñ pöZöGdz LJZ 2ñzö
ljRnj ll5ö LJD yÄGöo ÄnjÄ ZÄP LJÄp Njlsj Njlsj N!Gpö GdzZ DZñ#k!f yöök lö LJG# Ljg yÄ löÄ
.ljpf2dZ t0loK LJZ ljñzk Ök!f ÜñfÄZ!fÄ pÄö!f

(3)DZüüüoD ÖUo KñÜZGdz fRqÄ ÖüüüT l j Dznjöpö Ö5 Yf ýzn

NjÄp 2Ukljö Zöls!f fRnj5 ÜCööljÇÜf pöñ NjpaZÄ Njñ T l j Yf ýzn ĨR!f Zöls!f LJZ t0Gj#
Ĩko CÖT y# NjLjZ LJÄZlö LJöR!f Dznj5 NjölZ LJÄZöölö LJöR!f CööljÇÜf CÜñNj Ljdz NjköZöÄ
pnö LJñ5 NjdzÄdñNj Ĩ#TÄ DZñ#k!f pf2D fRq Ĩko5 Nj pÄloñ Dznjñ!GZö Ü 2ñG T!f Zöls!f fRnj5 ÜljZö T dZ
Njñ T l jÄ ljZö T dZ ýzn pp Yf LJññ äZö LJö#l dZ!f Zöls!f fRnj5 NjLj2o! LJ2oöÄ NjdzÜÜ DZ!äkö Ljdz
.Dznjöpöññ

(1) المصدر السابق، ص 61.

(2) المصدر نفسه، ص 143.

(3) المصدر نفسه، ص 166.

(¹)ΓùùùNjΓηρ ΥΓùùε ρρ †üüü!f IjRNj

ýρκ NΛjð2p ΙΙ2κΆ LJΓΛjÚf Njh NjhΤδž!f 2ΡσΆ "ΓNjΓηρ" NjhΤδž!f 2#R † ðσ Ü†ðj#dž Ι2ΓζκΛf

Õ5 ΥΓε ρρ DžŰŰ!f LJah ä2ó ĞljNj LJĂljσΛ5 DžŰŰŰ! Σ ð!Ă LJΓΛjÚ! LJĂ#ð ΥΓðž!Γ5 "ΥΓε" NjðŰž

ý# ΣĂ5Lj Õ5 †üüü!f IjRNj ä2#R KðIh ρρĂ Üă2PŰf Ö!ĞðŰ!f Σ#Z ĮŰZ KfR!Ğh †üüü!f IjRNj

.DžNjρΓηdžD LJdž †üüü!f IjRNj LJĂ2hκzð LJðdžŰΛdž!Γ5 LJðdžŰΛdž!f

(¹) المصدر السابق، ص 202.

خاتمة

ηθθθθθθθζαΚΥ

ηθθθθθθθζαΚΥ

ααηθ U'zη ΝJ!ŭP LJdž Ğljααηθ ρρ LJĀ+Lj LJD ĪljdzĞlj ĪR!f yυfĀkdž!f ýdžz!f fRNj ρzη
NfĞĞlj!f Ā KĞUοŭdž!f ýŋηk LJ#džŏ ljzαT Nηh Džl&f ĞdžĀ zZĞT!f Ğnj!ĀĞljġ Ōk!f yŏυfĀdž!f
:†ŏkŬf

ýŋdž LJĀρ ljρŋηh †džρP Ō5 Ğnjŭ+ NġĞŏσ Īυdžd †ŏσ Ŭ†ŏĀZρ!f NġĞŏσ Ō5 ĞTŭPdž LJĞ+ -
.ρρzġ Ād

ýĞdžĀ ρnjη LJdž Ḑŋdžŏ Ğdž ý+η zĞdžzġŬf NηfĀ †ŏσ Ŭljρŋηh LJZ YĞ5ρ!f Ō5 ljzαT zPŭ -
.Yρd Ā z+5Ā

Ğdžfρ ŭfĞ5kdž LJĞ+ Nljρ Ŭŭ ĪzFfzη!f YzT!f ĞnjTŏzŏ LJĞ+ Ōk!f †ŏzαdž!f zĀzU!f Džz -
.ŭŋc Ād ŭfĞZ zFfzη!f Īŋz zαTġlj ýŭlkŬf ΣdžT!f LJαh

.†T!ĞP †ŏljŏρ †ŏdžŭlj †ŏzηzαdž fR LJĞ+ ρl5 Ŭ†ŏljŏρ!f †zαlj!f ljzαT Īŋz Yŋz -
fzZĞTĀ ĞhġĞ+)YρŬf LJŏhĀ ŬŌZzT!fĀ Īρfġlz!f ýŏTdk!f LJŏh LJĀljσŭ ρdžσd yŋη ρl! -
Ānj YĀljġ!f fRNj ŷz!Ā ŬlzρŬf Ā †5ĞσT!f LJŏhĀ ŬŏŭTŬfĀ UZĀ!f Ā †džĞdžŬf LJŏhĀ (fρρĞljĀ
.Nġkdž+σĀ NġkpzĀ Nj5zĞzαdž †zŭ Yŭlj

Ōk!f †ŏljzlj!f KĞZfzT!f Ḑŋk! fzUlj ŬljρŭhĀ NηhαT LJZ YĞ5ρŋ! †ŋŏljĀ LJŏρ!f LJdž RPKf -
†ŭPŭP ýĀŬf Ğnj5ρNj LJĞ+ Ōk!f †ŏljz5!f †ljĞŭ!f Yŭljη ĪzFfzη!f YzT!f Ğnjljdz ŌljĞzŏ LJĞ+
.YĀŋ!f Ō5 ḐT!f YzαĀ †ŏdžŭljŬf lρŏlz!f

Ō5 ĞĞzαzη ρdžσdž †džd Īŋz Nljŏz KljĞ+ ýη ŬYŭŏ5 NljŭĀ †džρP! ljzαT †Tρŏ Dž! -
.fĀljĞ+ ρŭh ŭd

.Ğnjŭ+TĀ lρŏTl!f ĞĞljη †ŏσ LJdž Īρŏŋlk!f Īσljdz!fĀ U5Ğσdž!f ljġηkŬf ljzαT Īŋz Yŋz -
.Ŭŏljη!fĀ zldž!f ljzαT Džnj5 yŏŬkŭŏ †ŏσ Ŭ†ŋlj UĞ5!DĀ ŬŬŏljĀ συfĀ YĀŋŭd Nj! -
.KġhŭljĞljdz!ġh ljzαT zŋzġĀ ŬNzŏυfĀdž †ŭŋ Ŭ†ŏ!Ğdžη!f †zαlj!f ljzαT Īŋz Yŋz Ğdž+ -

قائمة المراجع والمصادر

UŠŠŠŠŤDŽILŇJ ƆŇFŠŠT DŽILŇ HUŠŠŠDŽŤFŠ

[illegible]

ბაქტერიული /c

LJfÄŒp!f :LJÄljŒl pđžŒŒ - 1

Ü2F/əŋ!f ÜYGk#!! tölÜÄ!f t+l dāž!f Ütōžǔ!q Kŋjōŋǎk Ä Kǎ!f2p :Lǎ!j! pžoŋ-2

.1992;25

UWEPDŽIIE / f

.1973 j2Ü Ül2NjGll!f Ütð2T dž!f t uP njll!f ÜÖhPÜf plLl!f ýÁT D :YðGT!f pðžoD - 1

†huk#dž Ů†ohpŮf yǒ!ǦlŮf yǎŦŮ †ǒ!ǒ!ǒ!ǒ! †ǒǧŮh †l!ǧp yǎ!lŮf :yǒǦŦ!f pǒžor-2

.Dž1976 ;7Ö Ü!2NjG!f Ü!pGžŹ!f †zhÖdž Ü†ö2Ţ dž!f †u nj!f

Ü+ñöüdz LJöZ Üăbnj:f zfbÜ i zFfzn!f ÖLÜÄ:f zzt!f :ÖZGZ!f ÖZT pdžoD - 3

2010 2 F 271

.ùNj1408 ÜKǺžöü ÜÖhžz!f †fžkf Čšöo žř Ü†džp!dž!f :LǺšřP Lžhf -4

ÜljpÜÄĐ Ā Ōhūŋ!f ŌhGhū!f ĪŝŮŦđž ŬLjĀŽŊŋj đžŬŋ!f pŋZ K Ŭ3W ŬLjĀŋŋ!f :Ŭŋŋ!f - 5

.1965 ĭ2Ů Ů2Ť dŽ

ÜK5Ä!löpöÄ O'hu T Zfp Ü6W ÜÖuG!f pöT2 p!GP 3öžzk ÜY2Zz!f LJG! :2ÄUlidž Ljh/-6

.Dž 2006; 15 ÜCĜur öñ!f 2fp!f ÜKĂ2öñ

Dž!l!f Ü!ðžT!f Yk#!f žfb Ü f fGTP!f ÜljžGnL!f Őžž pðžoðž :žðloK :Őlj Ljhf - 7

.Dž1913j1wÜÖhupÜf

.2006 ÜLJG!hü! ÜKÄZöhu ÜCǴ u' öhu!f Zfp!f Ü7Q ÜYzZ!f LJǴ! :ZǻÜLǵZ Lǵhf - 8

p u t dŽAđI dŹ!f O dž ũ dž ULJGI! DžONj f Zhq LJZ ũ Li ÜIzÄ! f Ä pöpn!f Y pÜf : p dž o dž Y Ä z þ -9

-2007 20k1nGdz l2#Rdz Ü(töL5 t1j2b) t5öhrP ýc pöz!f pöz0dz 2zT Ö5 2Gdzk1Üf

.2008

0đžŮđž ŮLJG! DžŇnjf2huq LJZ ŮLj ŮYčŮP!f ýŇŇŇk Ā tŇŇŇŇjŮŮf :LJŇp!f žĀlj pŮ!f - 10

12#Rdž Ü(†öL5 ††f2p) †söL†P ýc pžz!f pđžořđž žžT Ő5 žđžžk†Ůf p u †đžĀđž!đžf

.2008-2007 20k 1nGdž

ÜÖljGjhu!f YGk#f zfb ÜI2T Gzdž!f tñpÜf KGo!WOT dž!f Džnzđž : t ÄZž pözł - 11
.19852Ffzñ!f Ü1Ü ÜLJGjhu! ÜKÄZðhu

.1984 Ü2Ffzñ!f ÜYGk#!f tñpÜ!f tll dđž!f Ü ĩ2Ffzñ!f zzt!f :Ö52P O!G T - 12

j1Ü ÜI2NjG!f ÜtÄ2T!f zfb ÜNkfCf2ñq Ä NjfbGhđž YÄ!lÜf Džžžž :ýur5 ðŭ T - 13
.Dž1998

Ü2Tlj!f tñ T!f zfb ÜÖ5f2xÄðhu ΣÄđžp LJÄð2Ffzñ!f YGk#f :Ö52T zÄTĞZ - 14
.2007 Ü2Ffzñ!f

.2T Gzdž!f 2Ffzñ!f YpD LJđž tñp2Z GĞurp :Öhðž2!f Yf phZ - 15

YGk#f zfb Ü tðpof ĩ2Ffzñ!f Öhz!f zzt!f Ö5 KĞlf2p :Öhðž2!f Yf phZ - 16
.2009 Ü2Ffzñ!f Ütñl!f ÜÖh2z!f

zfb ÜLJÄljorł pđžorD qđT!f LJfÄðp Ö5 tð2zt!f tñ2ñk!f :Džðp2Ähu Uð5of phZ - 17
.Dž2007 Ü2Ffzñ!f Ü2fÄz!f YGhu Ü2Tlj!f Ä tZGhuW!f tğŭhu!f

ÜÖljpdž!f tzhWđž Ü2#GT pđžorđž pÄđžorđž K ÜzGñZÜf ýfÜp :ÖljGñ2ñ!f 2NjG!f phZ - 18
.1992 j3Ü ÜI2NjG!f

Ü2#GT pđžorđž pÄđžorđž Njðžž žžžÄ ljð2p ÜzGñZÜf ýfÜp :ÖljGñ2ñ!f 2NjG!f phZ - 19
.2000 Ü2 T dž Üyðđžñ!f ICf2l!f LJGñ2ñjdž

YGk#f pGorKf Ü2 T Gzdž!f ĩ2Ffzñ!f zzt!f Ö5 KĞlf2p :LzÄ2pÄhu pđžorD LJhu 2đžž - 20
.Dž2004 Ü2Ffzñ!f ÜLJðð2Ffzñ!f

Ä ý#T!f LJðhu LJGpÄW äÄp5 pljz tð2zt!f tñ2ñk!f :ĩ2pGp 2lÄð 2đžž - 21
.2Ffzñ!f ÜtđžÄNj zfb ÜLJÄđž urđž!f

2Tlj!f CĞ5 T zfb Ütđž2!f ĩR pljz tð2zt!f l2ÄT!f :Öhðž2!f pofÄ!f phZ pÄnjZ - 22
.Dž2009 j1Ü ÜLJGđžž ÜyðzÄk!f Ä

Ütñp2z!f 2T dž tð2Änjđžñ Ütñp2z!f tğ!f Džnzđž ÜWðlÄ!f Džnzđž!f : ĩpGhu zÄ2ð5!f - 23
.2004 j4Ü ÜI2NjG!f

CĞhðD 2ĞÄc Ö5 2FĞof!f pGT2f :LJfðžor LJhu ÖfÄž!f Ä t ÄGT LJĞurđž2 LJhu pđžorđž - 24
.2001 j1Ü ÜLJGłdžžk ÜLJG5ð#f Öor ÜÖ#lð2hu pÄfð - ùNj-2Ffzñ!f

Ütəŭh!f ΣGŭD :İ2TPdžef pđžoD Ljh 2džZ Ljh pĂđžordž Yf zŕŕ DžŭGŭ!f ĂhD -25

.Dž 1998LJGŭh! ÜKĂ2ŕh Ütđđžž!f Yk#f 2fp Ü1w ÜpĂŭ LJĂž ýŭŕh pđžordž žŕŕk

ÜYĠk#ŭ! tŕŭĂ!f 2fp!f ÜLJžTĠzdž!f CĠđžž!f Ă CĠhpŭf Džŕzdž :İĂĂžĂh pđžordž -26

.2007 Ü2Ffzŕh!f Ütž2f2p

ÜtŕŭĂ!f Yk#f 2fp Ü t đpŕ!f Őh2z!f2zT!f Ő5 YĠŭ!fĂ zdž!f :İpŭ# ŐŭZ pđžordž -27

.Dž2003 j1Ŭ ÜĠŕh! ÜİzĠ Ljh

.1983 ÜLJGŭh! ÜKĂ2ŕh ÜİpĂž!f 2fp ÜLJ2Ġdž!f Ypŭf :ýŭŭŭ Őđžŕŭŕ pđžordž -28

ÜtŕŭĂ!f Yk#f 2fp ÜKĠŕhŭŭĂ Ă DžŕŭĠđž YĂŭŭŭf Džž :zĂ#f Džžž pđžordž -29

.1426 j1Ŭ ÜİzĠŭh

2fp Ütŕŭŭ!f ŭ TĠĠTĠP Ă ŭĠĠŭŭŭŭŭf t đpŕ!f İ2Ffzŕh!f 2zT!f :2TĠ pđžordž -30

.1985 j2Ŭ ÜLJGŭh! ÜKĂ2ŕh ÜŐđžŭŭŭf Yžž!f

LJŕ!f tđŕŭŭŭ İ!ŭ ÜŐŭŭŭf 2zT!f Ő5 Őŭŕp!f YĠŭŭŭf :ŭŭŭŭŭ pđžordž Džžŭŭŭ pĂđžordž -31

.Dž2009 j1Ŭ Üpŕh2ŭ Ü t đpŕ!f Yk#f DžĠZ Üİžŕŭŭf Yŭŭŭf

CĂŭ Ő5 LJ2Ġdž ŐPžžĠ ýPpđž tŕh2z!f tžŭ!f Džž :İzĠŕŕ Őžŕŭŭ pĂđžordž -32

.Dž1973 ÜKđĂ#f KĠZĂhŭŭŭf t!ĠĂ Ă tđžĠ!f KĠžŭŭfĂ Kf2Ġŭ!f

Ü2TĠzdž!f Őh2z!f 2zT!f Ő5 tŕhpŭf Σ2f/pđž!f tŭf2p İ!ŭ ýPpđž :İĂĠTŭ Yŕŭŭ -33

.1984 Ü2Ffzŕh!f ÜtždžĠŭ!f KĠZĂhŭŭŭf LJĂžŕ

j2Ŭ Ü2Ffzŕh!f ÜyžžĂk!f Ă 2Tŭŭ! 2Ăŭŭ ÜŐhpŭf pŭŭ!f ŭŭŭŭŭ :ΣŕŭĂ 2ŭĂŭ -34

.Dž2009

Ă 2Tŭŭ! İžŭŭŭf 2fp Üžŕhŭŭf Ă tđđž!f tŕhĂŭŭŭf :ΣĂžž!f ĂhD 2ŭĂŭ -35

.Dž2007 j1Ŭ ÜLJĠđžZ ÜyžžĂk!f

:2TĠ pđžordž :LJZ ŭŭŭ Grand Larousse enclopediquer, T, 6, Image-35

.tŕŭŭ!f ŭ TĠĠTĠP Ă ŭĠĠŭŭŭŭŭf t đpŕ!f İ2Ffzŕh!f 2zT!f

فارس المواضيع

300 ሺህ ለመገንባት

፩-፲	፩-፲
17-5	17-5
5	5
5	5
6	6
9	9
10	10
12	12
13	13
45-19	45-19
19	19
22	22
26	26
29	29
32	32
36	36
41	41
72-47	72-47
47	47
48	48
50	50
52	52
52	52
52	52
53	53
53	53
54	54
55	55
56	56
58	58
61	61
62	62
63	63
63	63
65	65
66	66
66	66
69	69
70	70
74	74
78-76	78-76
81-80	81-80